

Megjelenik hetenkint háromszor u. m.
kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:
Egész évre 12 frt. o. é.
Félévre 6 " " "
Évnyegyedre 3 " " "
Egy hóra 1 " " "

Szerkesztői szállás:
belső szótárca 131. szám.
Kiadó hivatal:
Középutca Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASZATI LAP.

Hirdetési díj:

30. hószobas garmond sorért 1-ször 7 kr.
2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés
után 30 kr. helyegdíj.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelich Alajosnál (Wollzeile 22.)
Hannoverben: Oppelich Alajosnál (Wollzeile 22.)
Pestben: Zsoltár M. (Király utca 60. sz.)

Nyitási cikkek

sora után 20 kr. előleg befizetése mellett
a szerkesztőséghez címzendők.
Előfizetés a hirdetés a kiadó-hivatalnál
kezeltek.

Előfizetési felhívás

„K. KÖZLÖNY”

1869-iki folyamára.

Egy évre 12 forint o. ért.
Félévre 6 " " "
Évnyegyedre 3 " " "
Egy hóra 1 " " "

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutca Stein könyvkereskedése) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

Igenis, sorakozunk; de a nemzet bölése körül.

I.

(S.) Pártunk vezérferfi az idő szerint sürűben vevén igénybe lapunk hasábjait, csak most nyílt résünk méltányolhatni a balközép erdélyrészt. Tiszta Lászlónak a „M. Polgár” idej 8 és 9. számaiban közzétett „Sorakozunk” című cikkei.

Mellőzve mindazt, mit a t. cikkíró csupán „Ballast”-ként, és csak azért vett fel járművébe, hogy az ellenzéki folyamárban könnyebben evezhessen, de a mit azonnal a habok közé kényszerülne dobni az ellenzék, mihelyt az „államhajtó” kellene kormányozni; egyedül az e cikkekben felvetett elvi kérdésekre kívánunk szorítkozni.

Az ellenzék vezérferfiának bizonyára magasztalnia kell saját pártja politikáját, és így természetesnek találjuk, ha azt állítja, hogy az „házánkra nézve a jelen és jövő helyes politikája.”

Egészen másként áll azonban a dolog az állítás alaposágával; ezt előbb tényleg és gyakorlatilag be kellene bizonyítani, valamint általában ki kellene mutatni, hogy az, mit az ellenzék, névszerint a balközép akar, jobb és több, mint a mit az országgyűlés többsége az ideig kivívott.

Mi szabadságot veszünk magunknak a leghatározottabb tagadásra, sőt merjük állítani, hogy a balközép az eddig követett úton, az ideig használt eszközökkel egy századig sem bírt volna annyit és olyat kivívni, a mennyit és a milyet a Deák-párt a két utóbbi év alatt létesített, — s ennél fogva: a balközép politikájának, a jelenben életképesége, s a sikerre kilátása nem levén, jövője sincs, s nem is lehet.

A háromszázados sérelmi politika, mely a tespedés promethéusi kincseire kárhóztatott nemzetünk legjobb erejét fölemésztté, mely közművelődésünk jelen hátramaradottságát eredményezé, s a melynek mai állambölése is csak a minden vagy semmi kockáztatásának elemiségeig bír fölemelkedni, — mellettünk bizonyít.

Sőt a t. cikkíró maga kétséggé teszi amaz állítása valódiságát, midőn szükségesnek látja a közvéleményt megnyugtanni az iránt, „hogy a baloldal, illetőleg a balközép többségre jutása közügyeinket legkevésbé sem fogja kivenni természetes fejlődésükből, s nem fog legkisebb akadályt sem gördíteni a békés haladás elébe.”

Nem kételkedünk a balközép vezérferfiainak tehetségében, de ha meg is engednők, mikép bírnak soraikban annyi államférfiúi kapacitással, a mennyi egy teljes miniszterium betöltésére szükséges, azt még sem vagyunk képesek megérteni, miként lehessen egy egyébiránt maig sem formulázott program alapján, békés úton keresztül vinni azon politikát, melynek nyíltan bevallott célja egy oly közjogi alap felforgatása, melyet két egyenjogú törvényhozás kölcsönös egyesség útján létesített, közös fejedelm szentelített, s e felett egyik minőségében t. i. mint magyar király koronázási esküvel is megpecsételt, következőleg egyoldalul meg nem változtatható.

Már pedig az a politika, mely kockázattal jár, s a melyről nem tudjuk nyervegünk-e általa a kivívottnál többet, sőt kézzel fogható bizonyos kilátásunk van, hogy azzal a nagy nehezen megszerzettet is el-

veszithetjük, teljes lehetetlen: hogy hazánkra nézve akár a jelen, akár a jövő helyes politikája legyen.

Kétséggé teszi a balközép céljainak békés kivételét azon szövetség is, melybe legközelebb lépett, értjük a fusiót a szélsőballal, mely csak nem mondhatja magáról, hogy programját békés úton akarja érvényesíteni.

Hogy az ily szövetségeknél mindig a szélső nézetek szoktak túlsúlyra vergődni, azt a tapasztalás tanúsítja. S bírna bár Tisza vagy Jókai Mirabeau lángszellemével, az egyszer felzaklatott, féket vesztett elemek áramlatát ők sem volnának képesek feltartóztatni.

Ámde nekünk friss emlékünken vannak a legközelebbi kockázatát szomorú következményei. Lelki szemeink előtt állanak a leégett városok, a letarolt mezők, házaink romban heverő udvarházai, a jajveszékli menekülők csoportjai stb. Ezt a látványt, ezeket az élményeket még egyszer megérni és átélni aligha vágyai közé tartozhatik bármely erdélyi magyar embernek, a kinek csak valamicske veszteni valója van.

Hogy e szerint az a politika, mely mindezeket, nem mondjuk, hogy előidézni törekszik, — mert megengedjük, sőt teljesen meg vagyunk győződve, hogy mi sincs távolabb a balközép szándokától, — de a mely az ebbeli lehetőségnek mégis ajtót nyit, azt Erdélyre nézve legalább a jelen és jövő helyes politikájának el nem ismerhetjük, sőt inkább attól kell tartanunk: hogy annak érvényre jutása e sokat szenvedett ország résznek csak imént jobb irányba terelhetett jelenét teendő tünkre, desőt jövőjét is megsemmisítendi.

Erdélyben minden alkotmányos gondolkozásu hazafinak, legfőképp pedig, minden magyar embernek szívóson kellene ragaszkodni azon politikához, mely az „unio”-t létre hozta; féltékenyen kellene őrizni azon közjogi alapot, melyen egyedül lehetséges vala elérni a honegység nagy eszméjének végrehajtott megtestesülését, s óvakodnia kellene mindentől, mi ez alapot megingathatná, s egyedül menedékkünk, az „unio”-t ismét kérdésessé tehetné.

Ránk erdélyiekre nézve minden más politikai, közjogi és reformkérdés másodrendű fontossága; óhajtsuk bár azok mindegyikét egyenlő hévvel; első az élet, csak azután jön az egészség.

Azért az „unio” mindenkifelett!

Szerény viszonzás. *)

† A „Kol. Közl.” ez évi 7-dik számában némi helyreigazító megjegyzéseket tettünk volt a „Tel. Rom.” 103. és 104-ik számaiban „A románok és álláspontjuk” cím alatt megjelent cikkekre. A „Telegr.” — mint ezt jelen évi 3-dik számának főcíkje mutatja — észrevételeinket zokon vette, s a helyett, hogy állításaink lényegét igyekeznek megzavarni, minket vádol a történelem félremagyarázásával — felületességgel.

Midőn tiszteletre méltó politikai ellenféllel állunk szemben, kötelességünk állításaink igazolására érveket hozni fel; megtettük mi ezt már előbb érintett cikkünkben, de miután megérteni nem akarnak, ismételve megkísértjük a szönyegen levő tárgy megvilágítását.

A „Telegr.” „A románok és álláspontjuk” című cikkeinek lényegét mi ezekben véljük körvonalozhatni:

Az 1865/8-ki pesti parlament „súlyos állapotot” teremtett a románok számára. A románok demokrata szellemet hoztak magukkal Italiából. Az egyenlő szabadság nem is töröltetett el sehol a románok közt; csak azután lön lábbal taposva, midőn Magyarország átkölcönözte a németektől a hűbéri rendszert, melynek hatása azonban csak is a magyar korona hatalomkörébe eső területre szorítkozott. E „nagy megterhelés” ellen századokon át küzdött a román, Erdélyben fel levén osztva a nemesek (magyarok), székelyek és szászok közt. A románok minden tettei 1848-ig és azon innen tanúsítják, hogy soha sem lépték át a határt, melyen túl más állam, más nemzet

*) E cikket tárgyalma miatt csak most adhattuk közre. Szerk.

sérelme kezdődhetnék. 1848-ban azt hitték az osztrák-magyar birodalomban lakó románok, hogy a jogtalanságnak vége szakad; de azon kor vezérferfi is tolmácsolta a jogegyenlőséget: „minden ember legyen szabad, ha magyar akar lenni.” 1859-ben az egyenlő szabadság szelleme, most már a „nemzeti elv” alakjában koczogtatott a baza kapuin; a románok is örömmel karolták fel ez elvet s nemzeti létük érdekében küzdöttek 1863/4-ig, midőn az erdélyi románok egyenjogúsága, inkább elvileg, mint a valóságban el lett ismerve. Az 1864 óta lefolyt három év alatt ez alap megváltozott a románok viszsza-vettettek a régi állapotra, azon különbséggel, hogy most nem tesznek uralmat szolgálatot sat. Majd ismét fölemlíti, hogy az 1868-iki nemzetiségi törvény mily súlyos állapotra juttatá a románokat; beszél a nemzetiségek képviselőiről; emlegeti az egyházi autonómiát rendező törvényt (a g. n. egyesülteket érti), mely alapot nyújt arra, hogy „ha nem egyebet, legalább létüket megoltalmazhassák;” elmondja, hogy a parlament nem látolta meg eléggé a 3 millió (?) román érdekét, s így a nemzetiségi képviselők által hirdetett elvek érvényrejtésére veti reményét. Végül, arra inti a románokat, szélesbítsék az alapot, legyenek azon, hogy az alkotmányosság javadalmait ne csak másokra terjedjenek ki; tanuljanak a szászoktól s így küzdjenek a nemzeti egyenjogúsággal. A négy hasábra terjedő cikkek közül éppen három sor jut annak kijelentésére, hogy a románok álláspontja: „alkotmányos küzdelem,” melyet egy valódi román sem tagadhat meg, s a melytől való visszavonulást senki sem fogja tanácsosnak tartani.

A „Telegr.” hosszú cikkében ezek képezik, nézetünk szerint, az elmékedés sarkpontjait, az eszméepület oszlopait — a többi — csak házagópótló. Mi a legutolsó három sort tartva szem előtt, vettük fel jan. 16-ki cikkünk címébe a „kijózanodás”-t, s a többi részt „elsikamlás” nevezettel jelzők. Olvassa át bárki a „Telegr.” idézett cikkei, hasoltsa össze az általunk itt adott kivonattal és a „Kol. Közl.” 7-dik számában megjelent cikkünkkel, — s bizonynyal elismerendi, hogy a türeze olajat csepegtető okoskodást „elsikamlás”-nak nevezve, a legszelidebb kifejezést használtuk.

Figyelemesen átolvastuk a „Telegr.” jan. 21-kén megjelent 3-ik számának „Elsikamlás — kijózanodás” című cikkünk ellen írt „Reflexió”-ját; de egyetlen tételt, egyetlen szót sem kell miatta az akkor elmondottakból visszavonnunk.

A „Telegr.” rossz neven vette, miért nem akarunk vele a felett vitázni: „egyenesen Italiából jöttek-e az erdélyi oláhok őssei” (e megjegyzésünket így mutatja be a „Telegr.” olvasóinak: „a „Kol. Közl.” szerint máshonnan jöttek); mind hiába, mi nem vesztegetünk szót oly állítás megdöntésére, mely tulajdonképp nem is áll fenn, miután alapos történelmi adatokkal a szigorú kritika ítélőszéke előtt be nem bizonyítható. Hanem arra nézve, hogyan terjeszté Róma a demokratikus eszméket és intézményeket hódító harczaiban — legyen szabad néhány példát idéznünk, mielő ki fog tűnni, mily fajta demokrátiát hozhattak volna magukkal az erd. románok ősai Rómából, ha mindjárt onnan jöttek volna is.

Az ó-kornak is volt Londonja, mely kezében tartá a világkereskedelmet, s ropant kincsekről és erős hajóhadakról rendelkezett: Karthágó volt ez, mely, római írók szerint, 200 évvel Kr. sz. e. öt német mértföldre terjedt, s 1.700.000 lakost számlált. Róma három hadjáratot folytatott ellene. A második puni háborút (219 — 201. Kr. e.) befejező békében roppant sarcot róttak Karthágóra, s e város, az 50 év alatt lefizetendő összeget — 10 év alatt átszolgáltatta. A nevező hatalom eme nyilvánlása adta az öreg Cato ajkaira ama szavakat: Carthaginem delendam esse censeo!! Ez eszme ép a patriciusok által karoltatott fel. A karthágóiak 151-ben azzal igyekeztek a féltékeny Rómát kiengesztelni, hogy demokrata főnökeiket halálra ítélték. De eljöttek a római consulok, kikérték fegyvereiket, s azután tudaták velök, hogy városuk le fog romboltatni. A kétségbe-

esés hősi védelemre sarkallá a karthágóiakat: a nemes érczekből is készítenék fegyvereket; hanem a hős Scipio 147-ben körülzárta a várost, 146-ban bevette. Hat napig folyt az utczaharc és tizenhét napig rabolták a római katonák az égő Karthágó palotáit; végre a lakosokat rabszolgaságra hurcolták. Kérdjük: Democrita elvek és intézmények terjesztése volt-e ez?!

Kr. sz. e. két századdal a világ legműveltebb államai valának az apró görög köztársaságok, királyságok. 191-ben Kr. e. a rómaiak Görögországba hajóztak, hogy a N. Antiochus szövetségeseit megbüntessék. 190-ben békét kötöttek Syria e királyával, elvették hadihajóit, elefántjait, s arra kötelezték, hogy 12 év alatt 39 milliót fizessen. 189-ben ismét Görögországba látjuk a római hadakat. Proclamálják a görög államok függetlenségét; de a városokba őrseget raknak. Flaminius a békebíró szerepét játsza a görög államok vitás ügyeiben, s midőn Rómába haza tér és 3 napig tartó diadalmenetet rendezett, 18.000 font ezüstöt és 4.000 font aranyat. tömérdek pénzt és művészeti kincseket mutata fel diadala jeléül. Később Epirusban hetven várost pusztítottak el a rómaiak és 150.000 lakost hurczoltak rabszolgaságra; így jártak el Boeotia, Aetolia és Akarnaniában is, egyszerű feladásra Italiába hurczolták a legjelesb polgárokat. A városoknak utóbb önkormányzatot engedtek, de a demokratiai alkotmányt eltilták, olygarchákat helyeztek a kormányzat élére. — Vajjon: Democritiát terjeszték-e ott a rómaiak?!

A rómaiak meglátogatták (165. Kr. e.) Macedonia-t is. Négy önálló államra oszták, „mert — azt mondák — a római fegyverek célja: szabadságot vinni a népeknek, a szabad nemzeteket oltalmazni, a királyokat szélesebb kormányzatra kényszeríteni.” És hogyan létesíték e szép ígéreket? A nevezetess polgári és katonai tisztségeket viselt macedónokat ezerenként deportálták Italiába; a négy független államnak egymással kereskedni sem volt szabad. Húsz év múlva Macedonia római tartomány volt — bekebelezetett. Nemde: az egyenjogúság intézményei lettek ott életbe léptetve?!

De hát a midőn (85. Kr. e.) az itáliai városok lakóit mindinkább kizárták a római polgári jog élvezetéből, s a már laistromba szedetteket is kitörölték — a demokrata elveknek megfelelő eljárás volt az is.

Avagy midőn a virágzó Zsidóországot hosszas harcok után elpusztíták, Jeruzsálemet lerombolták (65. Kr. e.), minden 17 éven alóli lakost rabszolgaságra hurczoltak, a férfiakat részünt lekoncizolták, részünt az egyiptomi kőbányákba hajták, — miután 5 évi harc alatt 1.100.000 zsidó vesztette volt életét. Az egyenjogúság elvei lettek-e itt alkalmazva?!

Vége: midőn Traján Decebal-t teljesen legyőzte (106. Kr. u.) s Dáciát bekebelezte, az egyenjogúság malasztjait árasztá-e a dákokra? Hisz mintegy eltűnni látszanak a földről, a minthogy a mai erdélyi románok állításait elfogadva — ki kelle irtatniok, különben kellene lenni a románok közt dák eredetűeknek is — már pedig, hogy nincs, tanúsítja az is (!), hogy „egyenesen Rómából — avagy Italiából jöttek.” — — —

E példákra hivatkozva, vajjon nem jogosan állítottuk-e, hogy a „római demokratia nem ismert egyenjogú nemzeteket” — s hogy mai demokrátiánk nem az ó-korbeli római, hanem újabb keletű.

Még csak egyetlen megjegyzést a „Telegr.” számára. — Annyiszor érintett cikkünkben azt mondtunk volt, hogy az újabb polgárosító áramlat egyik — bevalljuk lebilincselő — stadiumát képezte a „hűbéri rendszer.” E felett a „Telegr.” a — „bevalljuk lebilincselő” — incisum daczára — elbámul, miután ő azon korból csak az olygarchia és az önkényuralom garázdálkodásait ismeri. Mi, mint ama ismételt incisum is mutatja, nem dicsőítők a hűbér-rendszert; hanem tudjuk azt is, hogy ép annak karjaiban született ama „rend,” mely, mint az olygarchia egyensúlya ápolatott, majd

önállónak erősödött, eldobta a kiváltságok mankóit, megveté a jelen polgárisodás szilárd alapjait és erős karjába fogta a valódi demokratia zászlóját: — az értelmiség phalanxát képező középosztályt értjük. Ime tehát nem ok nélkül állítók, hogy a hűbér-rendszer alatt is született valami olyan is, mi az emberiség haladásának egyik stadiumát képezte. Nincs ebben tehát semmi ellenmondás, mint azt a „Teleg.” hinni látszik. Isten velünk.

Választási mozgalmak.

B. Hunyad, január 27-én. — A B. Hunyad környékéről ide mai nap összegyűlt jobboldali választóknak ünnepnapja volt, mert ma tévé megjelentését köztiszteltben álló képviselőnk Zeyk Károly hazánkba, ki Kolozsmegyét 1834 óta rendületlenül hazafiságához és szabadelvességéhez híven valamennyi országgyűlésen képviselte.

Tizenegy órakor jelent meg a casino nagy termébe gyűlt választók között, hol a nemzet és osztálykülönbség nélkül összegyűlt választók által lelkes éljenekkel fogadtatt.

Lészai Lajos megyénk egyik legtisztelendőbb férfa, s választó társunk egy rövid, de annál szebb beszédben a testvériség érzetével üdvözlé Zeyk Károlyban a szabadelvesség vetterán bajnokát, kinek hazafias multja megyénk hazafias multjával szorosan összefügg. Megemlíté röviden azon országgyűléseket, melyeken hazánk e nagyrabecsült fia megyénket a nehéz időkhez mért buzgalommal képviselte, s üdvözlé benne a szabadelvesség bajnokát ki most nehéz missziója lejártával jelentését megteendő az önértet nyugalmaival áll választói előtt.

Erre Zeyk Károly hazánkba mondá el egy-két azon jeles beszédnek, melyeknek az erős logika és tiszta meggyőződés meleg hangja adja meg azt az ellenállhatatlan vonzó erőt, mely mindenkit magával ragad, ki elfogulatlanul hallgatja. Meglepő volt az önértet nyugalma és a hazafias szilárdság, mely e beszédnek lélekemelő hatást kölcsönzött.

E lelkes éljenekkel fogadott beszéd következő:

Rendkívül nagy örömmre szolgál, hogy tudósításomat a közelebb lefolyt országgyűlésről éppen itt Hunyad város kebelében tehetem, s azon hála nyilatkoztatásom mellett, melylyel Kolozsmegyének s a közelebbi időben Kolozsmegye e választó kerületének leróni kedves kötelességemnek ösmerem, ezen város lakossainak is kifejezhetem köszönetemet, azon bizalomért melyet irányomban tanusítottak akkor is, mikor a megyék az önkényesen őket benítő behozott rendszer által háttérbe voltak szorítva.

Az idegen segélyvel legyőzött önvédelmi harc után, az osztrák államférfiak elakarták törölni azon megkülönböztetést, mely volt az örökös tartományok és a magyar korona országai közt, s a tettele életbe léptet egyformasításra, hogy a törvényesség pecsétjét, legalább láthatólag réa nyomják, azon reményben, hogy a kisebb Erdélylyel könnyebb lesz elbánni, egy oly országgyűlést kívánunk összealkotni, mely elfogadja az összeolvadás eszméjét, s utat mutatson Magyarországnak a külön állásról lemondásra. Ekkor voltam oly szerencsés, hogy ezen tisztelt város engem küldött el a szebeni gyűlésre, mint képviselőjét, s módot szolgáltatott nekem arra, hogy több képviselő társaim-

mal s királyi hivatalosokkal a gyűléshez beadott nyilatkozatainkban, annak törvényességét megtámadhassuk, s az uralkodó Felséghez küldött felterjesztésünkben, kifejtessük, ez eljárás törvénytelenséget, s kérésünk alkotmányunk helyreállítását. Azt szokták mondani, hogy könnyű valakit nek magát pápának megválasztani, ha a pápát választó cardinálók ki nevezése tőle függ, így történt itt is, a hazánk Ausztriába beolvasztására össze hívott országgyűlés többsége, teljesítette a megrendeltek, eltörölte hazánk alapszerződését a leopoldali kötelezet, követeket választott a birodalmi tanácsba.

A teremben maradt üres padok, azonban törvénytelennek és csonkának nyilatkozatván az országgyűlést, ezen is segíteni akartak az osztrák miniszterek, s remélve, hogy az illető kerületek és városok réa lesznek erőszakolhatók, hogy másokat — olyakat — válasszanak, kik a tárgyalásokban részt vegyenek azok helyébe, a kik nem mentek be az országgyűlésbe, új választásokat rendeltek el, ezen eljárás nem sikerült; a városok és választó kerületek nagy többsége, vagy másokat, de olyakat választott, kik elődjeik elveit vallották, vagy ugyanazon képviselőket választották meg újra; ezt tette Bánfi-Hunyad város csekély személyemmel, s ismételte ezt valahányszor új választást rendeltek, bizodalmat nyilatkozatván ez okból nekem, s a legelhatározottabban kijelentvén azt, hogy az általam nyilvánított nézeteket helyesli magáéva teszi, fogadják ezen irántam bizonyított bizalmukért és nézeteim helyesléseért halás köszönetemet.

Mikorra oly szerencsés lehettem, hogy a közelebből lefolyt országgyűlés eredményét físzelt küldömmel tudassam, már egész halmaza fészik tisztelt küldöim előtt, a legkitünőbb államférfiak és szónokok tudósításainak, melynek fogva már ösmeretes dolgokról levén szó, tisztelt küldöim iránti tekintetből csak röviden fogom ecsetelni azon vívmányokat, melyek eredményei a közelebb lefolyt két évnél; csak kettőtől szölok, mert az első, mint sok más elődje elveszett az előkészületekben, s régi módoni gravaminális tusában.

A szent korona érintvén Ő Felsége halántékait, megszünt Magyarország törvénytelen állása, s a magyar király az ország színe előtt az Is-ten szabad ege alatt tette le az ünneplés esküt alkotmányunk és hazánk törvényei megtartására.

Visszanyertük hazánk törvényhozási jogát, melyet az absolut hatalom törvényeink által tiltott patensek által gyakorolt, bizonyosága ennek azon sok üdvös törvény, mely a közelebbi országgyűlésen hozott s melyet az ezen országgyűlésen megkoronázott király erősített meg.

Megszünt Magyarország provincialis helyzete, a nemzet szilárd akarátán megtörvén Magyarországnak birodalomba való beolvasztását célzó szándék, s felőlös — az országgyűlés többségéből ki szemelt — nemcsak igazgatja hazánkat.

A törvényhatóságok törvényes állásokba visszahelyeztettek, s saját magok által választott tisztviselőik által kormányoztatnak.

Most legelőször rendelkezett ezen országgyűlésről és kiadásáról, részletes előszámítások alapján, és így gyakorlatba vette a legfőbb garantiáját az alkotmányos életnek, az államköltségvetés megállapítását.

Horrátország a méltányosság alapján ki békült, s e szívélyes barátság tartósságának kezességül szolgál azon lelkesedés, melylyel ezen kibékülést úgy Pesten, mint Zággrában fogadták.

család közt, mely utóbbi fel is kérte az útazó irót, hogy a Vayékról beszélteket adja át nyomtatásban az olvasóközönségnek.

Szent Benedekről búcsút véve Gyalakutát „a Florindájáról, deák és magyar verselgetéseiről, s nem egyenmő hamiskodásairól jól és nem jól híres gróf Lázár János egykori lakát” érintébe az útazók. A löczi fogadónak — hol ebédre megpihenének — vendéglőnéje székelves beszédével nagyba magára vonta a nyelvész figyelmét, ki eszmétársítás útján az erdélyi magyar nyelv sajátosságairól egész értekezést kapcsol a löczi vendéglőné emlékéhez. „Gazdasszonyunk fürgé, forga kalaposan, kisdéd karimával, mint a Tyrol és Svájcz asszonyai és leányai. Ennek beszéde még éneklőbb vala, mint minden más erdélyieké, a kiket eddig hallék; az annyira csapkodja köznépnek, uraságoknak füleimet, hogy csodálkozásomat elrejteti dolgot ad; kótázní lehetne utánuk. Ily éneklő beszéd folyt a Baróczi ajkairól is, s ő honjának félrecitativjét Bécsben, annyi magyarországi magyar közt, el nem tudá felejtetni.”

Hosszas philologizálás közt érkezék Kazinezy Oláh-Andrásfalvára, gr. Gyulai Ferencnéhez.

„Napjaim itt azokhoz hasonlítanak — írja — melyeket egy májusi november hoz az augusztus forrasztó hősége és a szeptember perzselő derei után, hogy Psyche ismét feléled aludni kezdett öszi-tavaszi álmából, s bujálkodva röpkeid körül az öszi-tavaszi ibolyáit. Tizenkét év múlt el és még több, mióta a grófnet nem láttam, s tizenhat, hogy csak harmadnapig láttam, gyermekeit, soha nem Lottin kívül, ki engem még gyenge gyermek levelei által barátságába fogadott.

A grófné Carolinája s az én Zsenim elváhatlanok, s a gyermek itt Lottió, nem enyém. Ágya mellett hál kis anyjának, mellette ül asztalnál, az

Erdély, mely a törvénytelenül össze alkottott szebeni országgyűlés által a birodalomba be volt olvasztva, Magyarországnál egyesítésének részleteiről is törvény hozatott, s így szivünk e forró ohajtása bevégzett ténynek tekintethetik.

Azok, kik hazafiságok díjjában a számlázás keserű kenyerét voltak kénytelenek enni, hazájoknak vissza adattak, s elköbzött javaik birtokába vissza helyeztettek.

A polgári jogok e hazának, minden polgárára ki terjesztettek.

A nemzetiségi kérdés a jogosság és méltányosság alapján megoldatott.

Az 1848-iki törvény kimondotta ugyan a vallások jogegyenlőségét, — melylyel mi erdélyiek száradok óta dicsékedhetünk, de a mi Magyarországon, hol a r. kath. vallás uralkodó vallásnak tekintetett, nem létezett, — de, miután részletezve e törvény szabályai nem voltak, a r. kath. vallás mindenben előnyben volt a más felekezetek felett; így például cath. apa és protestans anya minden gyermekét r. catholikusoknak tekintettek, míg a prot. apa, és a r. cath. anya gyermekei közül a fiak apjuk a leányok anynyok vallását követték; így egy oldalú eljárás volt, az egy vallásról más vallásra való áttérés, és a válás eseteiben; mindezen a mostani törvényhozás segített, s tökéletes egyenlőséget és viszonyosságot állapított meg minden vallásos kérdésekben.

A népvételek ügyét, a civilisatio e nagy emelytűjét, melyen alapszik hazánk jövője, az ország vette kezébe.

Az önkény által lebilincselte sajtó felszabadított, és a törvény oltalma alá helyeztetett.

A honvédelmi ügyet úgy rendezte a törvényhozás, hogy a lehető legkevesebb költséggel hatalmas véderőnek legyen birtokában.

A polgári törvénykezésbe új ezelszerű rendtartást hozott be s végre hogy egyebeket mellőztek:

több vasútnak engedélyezése által megvetette alapját hazánk ipara és kereskedése felvirágzására, melyek közül különösen felemlítem a magyar keleti vasúttal szárnyvonalával, mely Magyarországot keleti részében szokatlan mozgást fog előidézni az ipar, földmívelés és kereskedés mezején, s egyszersmind biztosítja az unióknak, mivel a távoli vidékeket közelebb hozván a fővároshoz, lehetségesé teszi egy a középpontból kifolyó jó kormányzatot.

Mindezeknek következtében az ország különböző vidékei megszünt az a pangás, mely a bizodalom hiányából született, s elesterős lüktetés mutatkozik az ország szívében, mely nem kettlem, batását a legtávolabbi vidékekre is gyakorolni fogja.

Mindezek oly vívmányok, melyeknek horderejét lehetetlen olyannak, ki elfogulva nincs, vagy szeméit szantszándékkal be nem hunyja, el nem ösmerni; nemcsak méltánylólóg nyilatkozik ezekről az ellenzék is, hanem azok megszerzése érdemből az oroszlanrészt magának kívánja tulajdonítani; de az alapot támadja meg, azt kívánja megváltoztatni s úgy teszi, mint ténne azon házbirtokos, ki házyörködik pompás épületében, hol a földszini bázorokban kelet és nyugot kínsei vannak felhalmozva, különböző emeletekben az egyenlőség emelőgepe által egyformán kényelmes lakásokká átvárasztolt lakrészek vannak, de megakarja bontani az alapot, mivel az egy szomszédjával közös boltíven nyugszik, melyet közösen kell fenntartaniok és oltalmazniok.

idegenek meg nem sejtik, hogy enyém, s én felejttem, hogy atyja vagyok. Ne piríts; az igazán boldog, ki részeg örömeiben.”

Gróf Gyulainénál találkozték Kazinezy az általa nagyra becsült Puky László, helytartótanácsossal, ki Magyarországból a több kütkülmegyei száraz község urbéri pere ügyében küldeték le Erdélybe; itt együtt tölté vele a napokat Gyarmathy Sámuel, az „affinitas linguae hungariae cum lingvis fenicae originis grammaticae demonstrata” külföldön is nagyhírűvé vált nyelvészeti mű szerzője; itt ismerkedék meg Zsombori Józseffel, az időben székelvudvarhelyi plebanos helyettesével, kinek később szélesre terjedt irodalmi munkássága az időben „Egyházi Beszédéből” volt Kazinezy előtt ismerős.

„Zsomborit én nemcsak, mint nyelvünk barátját — írja 8-dik levelében — hanem úgy is, mint fölemelkedett lelkt, tiszteltre nagyon méltó papot, ohajtám látni. Predikációi jelentek meg nyomtatásban, s azokat református és unitárius deákok szélteben megtanulják, mondogatják, a mi dicséretére válik, mind a derék ifjaknak, mind lelkes tanítóknak; de kinek válhatna inkább dicséretére, mint a szeretetre méltó írónak magának?”

Szüksége is volt Kazinezynek Oláh-Andrásfalván Gyulainé, Zsombori és Gyarmathy kedves társaságára, mert a szüntelenül hulló eső a szobába szorította, s elvoná tőle a vidék természeti éledeletét.

S. útjában is sokáig visszatartá, mind őt, ki Döbrenteyvel Nagy-Szebennek, mind a grófnet, ki Zarándban és Hunyadban fekvő jószágaira volt indulandó. Elvégre felszabadította őket a derűlő idő s Kazinezyék megindulának Búnnak, hol egykor apá-

Eu felénk megingatni az alapot, nehogy ha azt meggyengítjük, összeomoljék az egész épület, s az alatta tángoló mélységbe zuhanjon.

De mellőzve ezen aggodalmat, s feltéve, de meg nem engedhetve, hogy a feun elősorolt vívmányok megszereshetettek volna a kiegyezkedési törvény nélkül, s hogy fennmaradnának azok az 1867-ki 12-ik t. cz. eltörlése után is, lássuk csak magára tekintve a kiegyezkedési törvényt, káros, vagy hasznos-e a hazára? áldást vagy átkot lehet-e várni tőle?

Magyarországnak eleitől fogva az volt nehéz hivatása, hogy a keleti barbarizmusnak a nyugati civilisatio elleni támadásait visszautasítsa; erre oly szövetségesekre volt szüksége, kiknek támogatására az érdekegységénél fogva biztov számíthatni lehetett, s így történt, hogy az Árpád-ház kihalása utáni királyválasztásoknál többnyire oly királyt választott magának Magyarország, a ki már máa országoknak uralkodója volt, így tlhetne a mohácsi vész után I-ső Ferdinándot, a több országok uralkodóját a magyar kir. trónra.

Az uralkodó ugyanazonossága s a czél egy-ségénél fogva kölcsönös kötelezettségek eredtek, az ugyanazon uralkodó különböző országai között, s ezen közös viszony szabálytalansága, s az, hogy az ily viszonyból eredő jogok és származó kötelezettségek körvonaloza nem voltak századok óta, legnagyobb talán egyedüli akadály Magyarországnak haladásának, mert a hatalmasabb, vagy a melyik uralkodója nagyobb kegyében részesült, kiszorította a másikat a jogokból, s a kötelezettségekkel mentől több, néha elviselhetetlen részt rótt reá.

Magyarország érezte a szerencsétlen állapot súlyát, de félve, hogyha alkudozása ereszkedik, merőben kiforgatják jogjaiból, nem bocsátkozott országgyűlésein a részletezésbe, s csak általánosságban tartott kifejezésekkel kívánta magát körül szőczolni.

Ezen — az egy uralkodó kormánya alatt levő országok közt kifejlődött — viszony tisztába hozatala volt feladata a most lefolyt országgyűlésnek, lássuk mimódon oldotta azt meg, jobb vagy rosszabb állapotba hozta-e az által hazánkat az eddigienél.

Bélgormányzatunknak oly mérvben urai vagyunk, a milyennel századok óta nem dicsékedhetünk. Független felelős miniszterek igazítják, függetlenül minden idegen befolyástól, a bel, az igazság, a vallás és nevelés, a gazdaság, kereskedés és ipar- és a közlekedési ügyeket.

A külügyekre századok óta úgy szölvá semmi befolyást nem gyakorolt Magyarországnak, alig fordul elő egy két a törökkel kötött békekötés, melyre hazánk tetszőleg befolyást gyakorolt annyiban, hogy azoknál Magyarországnak részéről is jelent meg egy-egy biztos; más külügyi dolgokra Magyarországnak semmi befolyása nem volt, igazította azokat, az osztrák császár nevében az osztrák külügyér, osztrák követek és consulok által, a nélkül, hogy Magyarország tettei megbíralásába befolyhatott volna, vagy kifizethette volna az iránt, melyet eselekevéseiben kövessen. Most a delegatio, mely annak bizonyosságára, hogy nem egy és ugyanazon állam, különböző részeiből vagy tartományaiából, hanem két egymástól merőben független államból alakul össze, nem népesedés, kiterjedés, vagy a közös terhekeni részesedés, hanem a paritas alapján egyenlő számban gyűlt össze az ő Felsége uralkodása alatt levő két államból, a delegatio — mondom — megbíralja a neki felelős külügyminister eljárását, irányt ad teendőinek s úgy a kül- mint a belügyre

czai Csere János, mint Bethlen Miklós kancellár nevelője lakott, Fejéregyháznak Segesvár felé.

Az útazók betekintének a fejéregyházi kastélyba, mely az időben, mint gróf Haller János birtoka, élte fényének napjait.

Le! le! kiáltá Kazinezy lelkesülten, megpillantva a kényelmesen terült tót a kastély és gloriétte s a századokat élt tölgyek és gyümölcsösök közt, s túl a tó tükren az obeliszekkel nyírt karcu fenyőket, s a tó színén úszkáló hatyutak. A régi kinezélt kastélytól nem sokat várt, s belépve „a Hallerek pantheonjában lelte magát. Magas falai a párkányzatig fekete márványzat; fejezet, lábazat arany; arany az ér is a fekete márványban. A balusztrád megöl Hallerek pillantának alá. Ez páncélba öltözve zászlóval, amaz spanyol öltözetben; itt egy lovag palástban, ott két pap, hihetőleg a Loyola barétjével, s ezek közt arany fonalu mentében, dolmányban egy Haller, talán a gubernátor, puderes, fodorított hajjal s bajusz nélkül. Az összeszezárt régi izlés és új izlés az épületben és kertben, harmoniában áll a régi és új Hallereket mutató házzal, s azt és ezt egy izlésre vonni vétek volna.”

Fejéregyházról Kis- és Nagy-Búmba, Bethlen Sándor és Gergely grófokhoz rándultak az útazók át, majd behajtanak Segesvárra, az első száz községbe, mit Kazinezy látott, s melynek fűtőzaja közepén kiserőinek, gr. Vasnak és Gyulainak, szökere úgy elakadt, hogy ökrökkel vonszolák ki a sárból. „Mely panaszt hallanánk, mely lármát, mely vádakat, ha ez Debreczenben történt volna egy száz szekerével és a nagy utcán” — fakad ki a magyarországi Kazinezyból.

TÁRCSA.

Kazinezy Ferencz erdélyi útja.

VI.

(X. Y.) Gróf Gyulai Ferencné oláh-andrásfalvi (udvarhelyszéki) lakát tűzte ki a Maros-Vásárhelyről felkerekedő Kazinezy útja új céljával. A Marosközeken fekvő Szent-Benedek mellett haladtak el szekerei, midőn feljök „egy kék talárisu pap, bajuszszal és szakáll nélkül” közelgett, s őket Szent-Benedek ura gróf Tholdalagi Zeigmond nevében a kastélyba térésre szólította fel.

Kazinezy és társai: gróf Gyulai és Döbrentei nem kereték magukat sokáig a pap által, ki a szent-gericezi unitárius prédikátor, Kozma Gergely, a „Gályarabok” fordítója volt.

Az útakat áríz borította, a sötétség még vesélyesb tévé a tovaladást, s így nem csoda, hogy a vendégszerető meghívásnak engedő vendégek szívesen befordultak a szent-benedeki udvarba. Kazinezy nem is bánta meg.

A grófi család, melylyel Vay bárók által sógorág kaposa is rokonságba fűz, igen meleg fogadtatásban részesíté. A szent-gericezi pap is társaságában tölté az estét, melynek órai a kastély termében s a díszes kert lombjai alatt nagyon gyorsan multak. A társaság a kertben csoportokba oszolva sétált, egy része Kazinezy magyarországi tudósításait hallgatva, a háznak fiu- és leány gyermekei a Kazinezy kis leányával megbarátkozva, a zongoramester és a házi nevelőnő hegedű és harántpízenéje mellett tánczrakerekedtek.

A társalgás a Vay-család néhány tagjáról hosszasan és érdekesen folyt Kazinezy s a grófi

szükséges költségek meg vagy nem, vagy mimértékbeni megszavazása, sőt szükség esetén a külvagy hadügyérnek vád alá helyezése által, döntő befolyást gyakorol ez ügyekre, melyek eddig mint mondám merőben ki voltak véve Magyarország befolyása alól.

Ennek következtetése, hogy még eddig csak Austriát ösmerte a külföld, most a külügyér az osztrák-magyar birodalom külügyeit vezeti, osztrák-magyar követek és consulok vezetik a külügyet, s a lobogón, melyet ezek használnak, vagy a melyek a hajókra vannak kitűzve, a régi színek és címek mellett oda van illesztve Magyarország címere az ország színeitől környezve. A kereskedelmi, posta, hajózási és vámszerződések pedig csak akkor lépnek hatályba, ha azt a magyar törvényhozás törvényei közé becsikelyezte.

A hadügyre azon befolyást gyakorolta Magyarország, hogy az újonczokat időről időre megajánlotta, de hogy az egyszer besorozottakat mire használják fel, mit tesznek az e végre begyűlt úzszegekkel, arra befolyást nem gyakorolt; most az újoncz megajánló jog is megmaradt, az általános védkötelezettség szellemében, akkor midőn a hátrálék mozgósítása az országgyűlés határozatától függ, s e mellett beletekint annak belsőszervezésébe, minek bizonyossága a közelebbi, az általános védkötelezettség alapoló vérendszer; a delegáció által pedig befoly a költségek meghatározására, s mind ezt a közös katonaságra nézve, mert a felállítandó honvéd seregéről függetlenül rendelkezik Magyarországnak, s annak időnkénti szaporítása által mind nagyobb-nagyobb tért nyer erejének kifejtésére.

Kétserült már össze a delegáció, s bebizonyította mind életrevalóságát, mind pedig azt is, hogy alaptalan azon aggodalom, mely szerint attól féltek, hogy közös birodalmi tanácsosa fogja magát kinőni.

Ezen kiegyezkedésnek eredménye, azon eléggé nem méltányolható vívmány, hogy a király karöltve jár a nemzettel, a budai várak s a gödöllői kastély hónapokra kebelükbe fogadják a királyi családot, s helyreállott a szívélyes viszony az uralkodó és népe között, pedig Szt. László, Nagy Lajos és Mátyás kora bizonyosság arra, hogy Magyarország soha sem volt nagyobb és boldogabb mint akkor, mikor a király és nemzet egy értelemmel működtek a haza boldogításán.

Kittünik a mondottakból, hogy a közös ügyek ily módoni elintézése, a mellett, hogy annak alapján nyertük a többi vívmányokat, nem jogokat adott fel, hanem oly jogokat biztosított melyeknek birtokában századok óta nem voltunk.

Nem mondom én, hogy minden kívánságunk teljesült, s hogy óhajaink non plus ultráját értük el, de állítom, hogy két év alatt annyinak jutottunk birtokába, a mennyinek ily rövid idő alatti elérhetése iránt, a legábrándosabb közöttünk sem ringatta reményekben magát, állítom, hogy az alkotmányos alapon minden óhajaink teljesülésére működhetünk, s törekedhetünk azon nagy cél felé, melyet csak megközelíteni de elérni soha sem lehet, és állítom, hogy ideje volt már módot találni arra, hogy magunknak visszaadassunk, hogy időnk maradjon a szervezkedésre, hogy a már annyiszor háttérbe szorított, de mindég előtérbe lépő keleti vihar ha bekövetkezik, ne egy elnyomott elégedetlen népet, hanem egy szabad, és szabad institúciót tartására mindenét áldozni kész nemzetet találjon e földön.

Háttra van még tisztelt küldöimnek hálámat nyilvánítani. sat. sat.

Megjegyzendő, hogy bárha némelyek jónak látták saját kifejezésük szerint magokat, egyelőre mint kalotaszegi balközép párttörödéket, éppen B. Hunyadon és a képviselői jelentést megelőző két nap alatt szervezni, álléven hatva a Zeyk Károly hazánkfa iránti őszinte tisztelettől, nem csak megjelentek a képviselői jelentésre, hanem annak ünneplés lefolyását zavarni semmi részben nem kívánták.

A nagy hatású képviselői jelentés után Gyarmathi Miklós hazánkfa a jobboldali választókat arra hivta fel, hogy az új képviselő-választás iránti értekezés végett egy kitűzött helyre jelenjenek meg.

A nagy számmal összegyűlt jobboldali választók előtt Gyarmathi Miklós választó társunk lelkes szavakban adta elő örömét, hogy ily számosan jelentek meg ez értekezletre. A választók elvilkózi szilárdaságának nézi azt, s felhívja őket kitartásra. Felhossa a történelemből azon vészes korszakokat, melyben a barbarizmus fenyegette hazánkat végveszéllyel, s állítja, hogy oly válságos korszaka hazánkfa soha nem volt, mint az utolsó absolutizmusé, midőn a civilizáció formája alatt akarták nemzeti és országos életünket megsemmisíteni. Elmondja, hogy a válságos korszakot a magyar nemzet és magyar király közti kiegyezkedés szüntette meg, s ez idő szerint egyedüli biztos alap hazánk felvirágoztatására, országos és nemzeti létünk fejlesztésére. Következteti, hogy eddigi elveinkhez híven újból jobb oldali képviselőt kell választanunk, s Zeyk Károlyt ajánlja jelöltül, mint a ki a szabadelvűség előharcosaként annyi habért fűzött már homlokára, és ki az utolsó országgyűlésen is a kiegyezkedés eszközlése és a közérdek előmozdítása által hazafi köteleességét híven teljesíté.

Erre Herczeg Sándor ref. lelkész p. társunk népies ékesszólással ismertette hazánk jelen politikai helyzetét, s indítványozta, hogy egy küldöttség

által kérjük meg Zeyk Károly hazánkfiát a jelöltség elfogadására.

Ezen indítvány élénk örömmel fogadtatván, Gyarmathi Miklós vezérlete alatt egy számos tagból álló küldöttség a vidéki választók kívánsága szerint helységenként megválasztott szavazókból megalakulván, a küldöttség rövid idő alatt azzal az öröndetes hírral tért vissza, hogy Zeyk Károly hazánkfa a jobboldali választók e bizodalmat köszönettel fogadta, és kötelezve érte magát, multjához híven közreműködni a közbaza felvirágoztatására.

Erre a politikai helyzet felett rövid eszmecsere fejlett ki, melyben jellemző volt, hogy egy román lelkész hazánkfa a jelenlévő román választóknak a magyarul mondottakat igen jelesen tolmácsolta és saját nézeteivel is általános tetszés közt megtoldotta.

Ennek végeztével Zeyk Károlyt éljenezve a választók eloszlottak.

Délután két órákor Zeyk Károly hazánkfiát és számos meghívottakat Horváth Zsigó választó társunk fogadta vendégszerető asztalánál, mely után Zeyk Károly még az nap többek kíséretében vissza-indult Kolozsvárra, s mi áldást kívántunk az ő hasznos életére, és éreztük, hogy e találkozás csak erősítette bennünk azt a hitet és reményt, hogy újabb megválasztása által egy új érdemjelt fogunk tűzni érdeműs hazánkfa mellére, a legértékesebbet, a mit a polgártársak bizalma adhat, de semmi hatalom el nem vehet.

— a — t.

Udvarhelyszék, jan. 16. 1869. — Másik közgyűlése képviselőnk Szolga Miklós körünkben éljenzések közt megjelent, Pap János érdemes hazánkfa által ekképp üdvözöltetett:

Tisztelt barátom! Midőn választó társaim engem hívtak meg, hogy érzelmeik tolmácsolója legyek, nyilván azon meggyőződéstől vezéreltetek, miszerint kifejezésére azon őszinte tisztelet, szeretet és bizalomnak, melylyel irántad viseltetünk, elégségesek s talán legalkalmasabbak lesznek oly egyszerű szavak, a minőkkel én rendelkezhetem; ez okból érdemeid részletes felsorolásába nem bocsátkozva, képviselői eljárásodra most csak annyit mondok: elveinket és érdekeinket úgy képviseléd, a mint ezt vártuk és kívántuk.

Ha a most bevezetett országgyűlés után fennmaradt teendők sokaságát látjuk is, azért nem hunyunk szemet azon nagy eredmények előtt, a melyeket már bírnak.

Udvarhelyszék választói csaknem kivétel nélkül földmivelők lévén, igen jól tudják azt, miszerint az elvetett mag sok időt és még több gondot és fáradságot igényel, míg elérhetjük a mi mindennapi kenyérünket.

És ha a képviselőket úgy tekintjük, mint a nemzet földmivelőit, csak akkor lesz világos előttünk a vívmányok nagyszerűsége. A nemzet földmivelőinek előbb a földet kellett visszaszerezni: a magyar, horvát, temesi és erdélyi gazdaságokra darabolt földet commassálni, a haza integritását kellett helyreállítani; vissza kellett szerezni a gazdasági eszközöket: törvényeinket, s a mennyiben ezek az újabb gazdasági igényeknek, a mai kor szellemének megfelelőek nem voltak vagy éppen-séggel hiányoztak — újakat alkotni.

Ha már most meggondoljuk, miszerint a közel mult gazdaság csak oda törekedett, hogy a föld zsírtját kiszívják, a nélkül, hogy a jövőre gondoltak volna, s ha meggondoljuk, hogy a nemzet földmivelőinek míg szántás vetéshez foghatának, megelőzőleg itogatóniuk kellett: könnyű belátni, hogy még sok a teendő addig, míg az aratás és gyümölcszedés ideje bekövetkezik.

De a nemzetek életében az éveket nemzedékek szerint számítjuk. Meglehet, hogy ez időszrinti magvetőink fáradságának és kitartásának gyümölcseit, majd csak egy jobb jövő fia fogják teljes mértékben élvezni, a mi köteleességünk jelenben az, hogy neked, mint a nemzet egyik volt és leendő szerény, de buzgó földmivelőjének fadaradságod jutalmául adjunk annyit, a mennyit adhatunk: elismerésünk és nagybecsülésünk ismételt nyilvánítását! Az Isten éltesen a haza és teied hasznára hosszasan, boldogul!

Szolga Miklós képviselő úr erre — mindekelelt melegen megköszönve választói tisztelő megjelenését — körülbelől nyilvánítja: hogy ő — mint a Deák-párt egyszerű és igénytelen közadónja — e megtiszteltetést csak másodsorban tulajdonítja magának, és tudja, hogy az első sorban a lefolyt országgyűlés többségének sikerre vezetett politikáját illeti, és így

illeti a király és az ország közötti kibékülés üdvös tényét;

illeti a koronázási actust, s annak is nem a ezírfáját, de a legegyszerűbb s mégis a leglényegesebbikét, t. i. azon megható mozzanatot, midőn urunk és királyunk Isten szabad ege alatt, és akarat szilárd és csengő hangján megesküdött, hogy az ország törvényeit mind maga megtartja, mind mások által megtartatja;

illeti azon tény, mely szerint jelenlegi kormányunk — mint ez alkotmányos országokban szokás — magát a nemzet többségéből nőtte ki;

illeti azon törvényeket, melyek a Lajthán teli tartományokkal, az uralkodó ugyanazonossága alap-

ján, közös viszonyainkat, melyek századok óta bizalmatlanság, vita, sőt harc botránnyköve képpen szolgáltak — körvonalozták;

illeti azon tény, mely szerint a nemzet a saját ügyei fölötti szabad rendelkezést önkébe vette;

illeti a Lajthán teli tartományokkal kötött vámszerződési szerződést, melynek alapján, ha Magyarország egy kis életrevalósággal bír, kereskedelmi és ipar tekintetében megszűnik Ausztria provinciája lenni;

illeti a vérendszert és honvédelemről szerkesztett törvényeket, melyeknek a védelmi rendszer átalakítása mellett még azon érdemük is van, hogy megértetik, miszerint a katona egyszerű polgár is, a polgár pedig szükségkép katona, s mely a jogegyenlőség eszméjének alapján éppen egy katonakötelezetté teszi a miniszterelnök fiát, mint a felszabadult urbéresét;

illeti a vallásközi törvényt, mely szerint Magyarország a vegyes bázasságok kérdésében, Erdély szempontjának magaslatára emelkedett;

illeti azon „fejér lapot”, melyet Magyarország 1861-ben nyújtott Horvátországnak, s melyre a két ország egyetértéssel folytán, ez idő szerint a béke olajága van festve;

illeti a kormánynak a népnevelés iránt hozott törvény által kimutatott jóakarátát, mert küvelketetni lehet, sőt kell, hogy kormány, mely a népet nevelni és művelni akarja, sem azt, sem a szabadságot elnyomni nem akarja;

illeti az unio törvényekik létrehozatalát, mely Erdélynek életkérdése;

illeti végre a megnevezett politikanak az országgyűlés által kivívott több sikerét is, melyeket Udvarhelyszék választói, kik a Deák-párt mellett mint egy ember állottak, részletesen ismernek, miért is képviselő úr azokat ismételni feleslegesnek tartja.

Végül nyilvánítja, hogy valamint eddig, úgy ezúttan magán életben, vagy mint képviselő is, ha e megtisztelő bizalom érné, a Deák-párt híve marad, s mint ilyennek programja az 1867-diki 12. törvényekik, más kérdésekben pedig — melyeket esetleg részletezni fog — az előhaladás és reform leendő stb.

Mondhat az udvarhelyszéki ultramontán elem, és mondhat az ezzel szövetekezett szívós, de már-már vonogló szemérmelenség, a mely nem irigylett kenyérét az országos pártok közötti köztánczolás által keresi — akármit, hanem ezen tisztelgés fénye elől sőtét odubba kelle vonulnia.

Este a helybeli dalárda által rendezett s eredményeiben fényes hangverseny után, fákylángok világítottak meg, és nagyszámu széki és városi közönség lepte el a casino egyet előtti tágas tért, hol minután nevezett képviselőnk az erkélyen megjelentek, s a hársány éljenzés lecsillapult, Tibád Antal tehetésgűs és a közügyek iránt komolyan érdeklődő fiatal barátunk tolmácsolá érzelmeinket.

Beszéde így hagyzik: Tisztelt polgártársak! Az 1867/s-diki országgyűlési szak 6 Felsége által a december 10-diki trónbeszéddel befejeztetvén, az önk képviselői megbízása véget ért.

Azt hisszük, hogy most, mint egyszerű polgárok körünkben megjelentek, működésük felőli véleményünket kinyilvánítani nemcsak joggal bírnunk, de polgári kötelességünk tenni azt.

A kiegyezés műve, mely létezését a Deák-párt és az abból alakult nemzeti kormány őnzetlen hazaszeretetének és fardadhatlan buzgalmának köszöni, a practica sanctio folytatolagos kifejtése, s ha — mint emberi mű — nem végleg tökéletes is, de Magyarország részére több szabadságot biztosít, mint a mennyit a közebbi három század lefolyása alatt tényleg bármikor is birt.

A horvátországgal kapocs újra összeforrasztása, az erdélyi unio kereszttülvitele — az elszakadási vágyaktól elvakított nemzetiségek fanatikusainak kivételével — minden pártárryalat által hűvel üdvözölt tények.

A belrendezést érdeklőleg tett több fontos intézkedések, a társadalmi szabadság és a szabadelvű haladás bélyegeit kétségtelenül magunkon hordják.

Tisztelt polgártársak! Ezen fontos eredmények lételüket csaknem kizárólag a Deák-párt és az ebből alakult nemzeti kormány őnzetlen haza szeretete és őnzetlen buzgalmának köszöni.

A Deák-pártot környező dicőségéből — mint annak tagjaira — önkre is esik egy-egy fényes-gár! és mi büszke őnzettel mondjuk el, hogy önk a haza és választóik iránti kötelemeiket ferdiasan teljesítették.

Ennyit a multa.

A jövőre vonatkozólag: a küszbőben álló országgyűlési szak feladata az 1867/s-diki Deák-párt által kezdeményezett művet, a beligazgatási ügyág bonyolodott kérdésének megoldása, s azok cél- és korszerű átalakítása által egy kerek egészzé idomítani.

Meggyőződésünk az, hogy ezen feladat teljesülése csak azon párt működése által érhetetik el, melynek zászlójára a józan társadalmi szabadság és a szabadelvű haladás lesznek felírva.

Jelszavunk: a mérsékelt democratia, és ennek mezején a csökönőség bilincseiből kibontakozott szabadelvű haladás minden tércen.

Bizalommal fordulunk önkhez, s egyszerű smind tisztelettel felkérjük, hogy az ezen elvek zászlóját lobogató párt sorában Udvarhelyszék választó közönséget ceneutána is képviseljük!

Az Isten önkét, mint képviselő jelöltjeinket a közelgő országgyűlésre, sokáig éltesse!

Az erre — volt képviselőnk s egyszerűsmind jelöltjeink által adott nyilatkozatok minden egyes szava tükör volt, a melyben helyzetünk esélyes felfogását, az őnzetlen hazaszeretet lobogó lángját, a közélet küzdelmeiben megedzett szeplőtlen jellem szilárdaságát, a nem mindennapi képzettség és dús élettapasztalat drága gyöngyeit láthatók. Halottatök a szót: ész a főben, bazafias érzelem a szívben — teszi az embert? és a jelképes mondatot: másnak világít a fáklya és magát emészt meg?... ob, értsétek is meg a szót!

Hirdessenek a mi politikai cameleonjaink, a mi küszö elődi növényeink akármit, a ki tanítja volt azon lelkesedésnek, melylyel a tisztelgéseknél jelen volt nagyszámu közönség a Deák-párt szellemében elmondott minden beszédet üdvözölt, meggyőződhetett, hogy népünk a Deák-párt kivívott diadalát oly szilárd alapnak tekintti, hogy csakis ezen tovább építve véli boldognak e hazát.

A kép árnyoldalát azon lappangó hír képezi, hogy egy pár vakmerő vállalkozó a sutiban ólálkodik, s jelöltjeinkkel szemben versenyro szállni kész! De hát ugyan kiléptethette föl? Hát senki! vagy legfőlebb azon töredék, a melynek minden eszköz jó, a mely célhoz vezet — és a melynek meggyőződése szerint — a vesztegetés mindent pótol, de a vesztegetést nem pótolja semmi! Avagy nem tudjátok-e, hogy a büntetés csigamódra halad a bűn nyomorában és mégis beéri?... r. l.

... A máglyába rakott fáklya ellángolt, a zene, szózat és Hymnus elhangzott... és mi eltávoztunk...

Márosszék, jan. 22. 1869. — Tegnapelőtt Deák-párti értekezlet tartott B. K. kezdeményezése folytán, melyen — Tolnay Gábor és gróf Rhédei István áldozatkész visszalépte után — a felső-kerületre nézve gróf Teleki Domokos, az alsóra nézve pedig Nagy Sámuel kiáltattak ki követjelöltekül. Mindkettő deák-párti, s megválasztásuk iránt semmi kétség.

Az értekezlet egy 15 tagú állandó bizottmányt választott gróf Rhédei elnöklete alatt, melynek feladata a Deák-párt győzelmére munkálni a törvény-szabta korlátokon belül. A baloldal hallgat, mást úgy sem tehet.

Szamosújvár, január 21. 1869. — A királyhagóatüli Tisza áradásból hozzánk is csapott át egy ömleget, melynek zajgásából egy eddig nálunk ismeretlen növény, a baloldal nőtte ki magát, de hogy e kinövés gyökeret verjen, virágot és gyümölcsöt teremjen, nemcsak nem kívánjuk, de nem is hisszük, sőt erős meggyőződésünk, hogy azon egy néhány egyén, ki e politikai címet felvővé, a szereplés viselkedésének rövid mómora után, át fogja látni, hogy helyzetünk teljességgel nem olyan, hogy e megvét pártoskodás azinbeljévé lehessen tenni.

E megyének nagy átká ugyan, hogy hosszanyuló fekvése s rossz útai miatt értelmisége ritkán összpontosul; de valahányszor az megtörténik, mindig jelét adja, hogy elhatározásait baráti egyetértés, őnzertes higgadtság s függetlenség vezetik. Két nem rég lefolyt képviselőválasztás a felső kerületben, az első mikor Ocsvai Ferenczet s a második, mikor ennek államszolgálatba lépése után Kethely Józsefet megválaszták, a fennebbi állítás megozafolhatlan tanúsági.

Örömmel emlékszünk, hogy az utóbbi választás becsét nem kevésse emelte Tisza László jelenléte, ki szavazata beadhataért bizonynyal a legmesszebb utat tette. Ő és minden választó tudta akkor, hogy Kethely az országgyűlés többségének elvét vallá sajátjának, s ez elvét követé mint képviselő is. Hogy mért kívánja Tisza László, hogy most más elvű képviselőket válasszunk, azt eleget indokolja, de minket meg nem győz.

Magunk is sajnáljuk, hogy még nincs minden egy a mint mindnyájan szeretnők, óhajtanók, de másfelől meg tudjuk gondolni, hogy kormányunk nem bír a mindenhatóság varázs erejével, hogy a végzet által ránk mért kórbajokban, a jóindulatú orvos elleni kifakadás minő gyvaság volna, s hogy férfiatlanságnak tartjuk, magunkat ábrándos izgultságunk oda adni, vagy gyengékben azt ápolni.

Elég volt ebből a lefolyt 20 év!

S azon meggyőződésben, hogy állandó tartóssággal csak az a mű bír, melyet bölcs számítás, lankadatlan munkásság s egyesített erő alkot, igyekeznünk fogunk a kivívott alapon, mint tisztá igyekezett napszámosok járulni a mű tovább fejlesztéséhez, s azért kijelentjük, hogy T. L. elveit pártolni nem fogjuk, s ha tetszeni fog neki e megvét is, árja terül ki kiszemelni, kötelecségünk értele parancsolja ellene gátot emelni.

Egy értekezlet megbízásából S. I.

Szászváros, január közepén. A követválasztási előleges mozgalmakról egyelőre csak annyit írhatok, hogy ezek még mind csak a tartózkodó eszmecserék mezején határozódnak. A má-

gyárok akarnának legalább egy magyart bevásárolni, a szászoknak hasonló óhajuk van, az oláhok egy része két oláh óhajuk van, más része ad norman Fogaras és Szeben nem vásárolni; szóval tehát még nincs megállapodás, de van bizalmatlanság! a három nemzet közül mindenik bizalmatlan a másik iránt, és a bizalmatlanság jegét egyik sem meri kezdeményezés által olvasztani, nehogy reputált szenvedjen. Mindenesetre annyit előre is bátor vagyok állítani, mert ismerem az itteni hangulatot, hogy közülünk nem fog szaporodást nyerni a balpárt egyik árnálata sem, mi azon zászlót szeretjük és követjük, melyen a hazafias szívnek érett ész által megbírt nyílt jelszava áll!

r. l.

Hunyadmegyei azt írják a „Tel. Rom.”-nak, hogy a megyei bizottmány a választási előmunkálatok keresztültelére összehívván, többnyire csak a magyar tagok jelentek meg. A „T. Rom.” tudósítóját érzékenyen találta, hogy a tanácskozás mindennek dacára megkezdődött, sőt határozatok is hoztak. — Ugyancsak nem gondolja, hogy alázatos instantiát s külön komfortablét kellett volna indítani, minden megjeleni nem méltóztatott ur után? — Nem búsul halálosan azonban azért, mert a jelenvolt kevés román is megtette kötelességét (!) kijelentvén, hogy nem vesznek részt a választási előmunkálatokban. Hát a „Tel. Rom.” munkatársa azt sem tudja még, mi elve a princípálisának?

Közép-Szolnokmegye ermelléki kerületének Deák-pártja a hó 12-én tartotta értekezletét Tasnád városban, hová a kerület legtávolabb részeiből számosan egybegyűltek. A párt veterán elnöke, a nemes tetteiről úgy, mint szilárd hazafiságról ismert 61-ki alispán Bereczky György ecsetelte az egybegyűltek előtt a nemzet múltját, annak a Deák-párt által megteremtett jelen helyzetét, mire az összes értekezlet ifja és örege meghatva éljenze a nemzet nagy vezérét Deák Ferenczét. Ennek megtörténtevel egy szívvél lélekkel felkérte a veterán hazafi a jelöltség elvállalására, mit ő elfogadott s így biztosnak tekinthető, hogy a kerület jövő képviselője Bereczky Gy. lesz.

Pest, január 27. 1869.

(r. l.) Nekem volt alkalmam legelőször jelezhetni, hogy a kormány kebelében — de csak is a munkafelosztást illetőleg — némely változások előkészítettek, — többi között, hogy a posta- és távirat-ügy kivétel a kereskedelmi minisztérium köréből s a közlekedésihez tételik át, végre miszerint Mikó gróf valószínűleg tárczát fog cserélni Gorovával.

Akkor a dolgok első stadiuma szerinti közlöttem e hirt.

Azóta határozottabb körvonalat nyert a terv, mert most már arról van szó, mikép külön földmívelési minisztérium alakíttassék, ehhez fogván tartozni a nemzetgazdaság különböző ágai, — a kereskedelmi és közlekedési ügyek egyesíttessék aként, hogy a közlekedési ügyek mind a kereskedelmi ressortba osztassanak.

A kormány e változásra nézve a legközelebbi országgyűlés elé törvényjavaslatot terjesztend.

Egyébiránt azon hír, mely szerint Mikó gróf veszi át Gorove tárczáját, tudniillik földmívelési miniszter lesz, míg Gorove a kereskedelmi s közlekedési ügyek élén fog állni, még mindig tartja magát.

Hazánk kiválólag földmívelő ország, és azért egy külön földmívelési minisztérium felállítása — meg vagyunk győződve — közhelyesléssel fog találkozni, s új jelét adja, mily éber figyelemmel nyomonza a kormány az itt vagy amott fölmerülő bajokat, melyeket legott orvosolni is siet.

A magyar honvéd egyenruha tegnap mutatott be ő Felségének Bécsben, négy ottani helyőrségi katonán, kik közül kettő gyalogsági, kettő pedig huszárs honvédnek volt felöltözve. Áll, a gyalogság részére vörös csakókból, melyen Magyarország címere díszlik, két attilából stóptörpysznor-zattal, s vörös nadrágból; a huszárság részére szintén ily színű ruhadarabokból, és ezeken fölül még prémes mentéből.

A tisztok aranynyal vegyített vörös zsinor-zatot fognak viselni.

A király részletesen szemügyre vevé az egyenruhát, és hosszasan beszélt magyar nyelven a katonákkal, kiknek dalias maguktartása s festőileg szép öltözete nagy feltűnést okozott Bécs utcáin.

Ismét két új püspöki kinevezésről szármal a hír. A szegedi és besztercei megyés püspökök ugyanis — miként hitelt igénylőleg mondják csakugyan dispensálatni fognak előrehaladt koruk miatt, saját kérelmekre ő szentsége a pápa által, s az első utódja — a fama szerint — az országos tiszteletben álló Léway cizmzetes püspök és egri nagyprepost, a másodikik hírneves tudosunk Ipolyi Arnold egri kanonok lesz, kik mint felső vidékbéli szülöttek tökéletesen értik és beszélik jövődöbéli egyházmegyék többségének nyelvét, t. i. a szláv nyelvet.

Midőn ily jeles férfakkal látjuk a magyar főpapok sorait szaporodni, valóban szívükből örvendhetünk.

Népnevelés.

M. Bogát, január 22. 1869. — Tisztelt szerkesztő úr! Nincs ez idő szerint fontosabb intézkedés a népnevelésnél. A honpolgárok csak nevelés által juthatnak el a jogok tudatára, tisztelőre, a kötelességek ismeretére, a jónak, igaznak szeretetére és az erény gyakorlására. Neveletlen emberek összesege nem nép, nem nemzet, s mint ilyenek a haza földjén jövője, élete nincs.

A népet tehát nevelünk kell, hogy az értelemesedésközöttük minél szélesebben elterjedjen, s ez által a polgári jogok gyakorlására képesíttessenek. De hol kell kezdenünk ezen nevelést? Készen kivül a gyermekeken, kik koruknál fogva is arra hivatottak, hogy neveltesse, taníttassanak. S még előbb menve kezdeni kellene a nevelést a bölcsőnél. Az anyáknak kellene olyanoknak lenniük, hogy gyermekeik szívébe jó érzéseket tudjanak ütni, s okszerű nevelésükkel gyermekeik értelmét is fejleszteni bírják. A bölcsőnél kezdődik tehát a valódi nevelés. Az anyai karok közül kinőtt gyermekek tovább fejlesztési gondját átvesszik a rendes népiskolák. De hol van oly község közlünkben, melynek lakói gyermekeik boldogságukért, okszerű nevelésükért mindent áldozni tudnának, vagy csak akarnának is?

Ha figyelemmel észleljük a nép mai nevelési módszerét, s ha mérlegeljük a vidék népének az értelmiség terén állását, fájdalom fogja el szívünket, látván a tudatlanságot, babonát, ármányt, jogtapodást, bosszualást s más bűnöket közöttük kisebb-nagyobb mértékben elterjedve. Valóban a népnevelés terén csaknem százados a mulasztás, s ezt némileg kiegyenlítő, helyre hozni a jelenkor feladata. A legközelebb lefolyt országgyűlés is érezte e kérdés horderejét, s a szentesítést nyert népnevelési törvényekkel igen tudvós intézkedési elveket mondott ki; de azon törvényekkel egy fogantatásait használatlan teendőnek tartom, s ily értelemben áldásos intézkedésnek a nevelőintézetek alapítását, építését, s a kor kívánalmainak megfelelő átalakításukat, melyek a gyermekek, s általuk és bennük az emberi társadalom ész- és szívlelképődését eszközölni hivatnak.

A maros-bogáti lelkes birtokosság átvéte a kor intő szavát, szívén hordozva a nép érdekét, boldogságát, jövőjét, s buzdítva m. németi mlga gr. Gyulay Lajos nagylelkű hazánkfa áldozatkészsége által is, elhatározá egy négy osztályu elemi iskola, és egy elkülönített leány-iskola felállítását, legalább négy tanító vezetése alatt állót. Azonban ily nemes célja elérésére önjerején elegenden lévén, számít a közügy lelkétől érintett buzgó honfiak lelkes támogatására. Felismerve a bajt, s kitűzve a szent célt, az ehez hozzájárulásra vagyok bátor hazám lelkes fiait felhívni. Minden fillér, melyet ezen szent cél elérésére fordítandunk, becses lesz, s jelenben a jók elismerése, jövőben a maradékalja jutalmazandja. A begyűlendő segedelem átvételére, s alkalom szerinti kézbesítésére legyen szabad e lap tisztelt szerkesztőségét felkérnem. *)

A fennebb jelzett célra eddig nyert biztosítók és aláírás látható a következőkben:

M. Németi mlgos gróf Gyulay Lajos a felállítandó népiskola részére célszerű helyiséget ki- szakasztani kegyesen megígérte, — továbbá a m. bogáti hat kövül malmának szombati vármját is, ha a haszonbéri évek — négy év múlva — le fognak jánni. Ezen felül b. e. felejtethlen szülöi születésük századfordulati napján és alkalmából több egyházakban mondott és saját költségén kinyomatott egyházi imák és beszédek, szóval a „kegyelet-koszorú” összes jövedelmét a m. bogáti népiskola javára fordíttatni kegyesen elrendelt. Ezen „kegyelet-koszorú” benső tartalmán kívül azon körül- mény is érdekessé s becsessé teszi, hogy azt a nemes lelki gróf fiai kegyeletos érzelmei zálogaként tekinthetni, és hogy annak összes jövedelme egy szent cél kivételére van felajánlva. Végre: a nemes gróf ő nagysága m. bogáti kormarársi regáléjának egyharmadát — ha az összes birtokosság is magáé teszi ez ügyet — hat évig felajánlani kegyeskedett. — Hazám lelkes fia! ha ennyi áldozatot hoztok egyenkint a népnevelés ügyének, ugy nem sokára utolérjük a minket e téren túlzárnyaltakat, s beteljesül a jövőbe látó bölcs ama jóslata: „Magyarország nem „volt”, hanem „lesz.”

Az enyedi Bethlen-főtanodai mükedvelők által 1868-ik év október havában M. Bükksőn előadott dráma tiszta jövedelme 14 ft 22 o. é. krobban a fennebb irt célra átvétetett.

Aláírás útján biztosítottak a cél kivételére: László János, Belényesi Zsigmond, Fosztó László, Tokaji János, Zachariás Ignác, Fosztó Géza, Szathmári Ferencz, Kecskeméti Samu, Lachegyi Frigyes, Nyerges József, Hancz Pál, Sylvester Gá- máliel, őt évig évenként tíz-tíz frtot, Novák Izák tíz évig tíz-tíz frtot, Keresztos Áron, Darkó Lajos öt évig hét-hét frtot, Kertész Károly, Szentkovics Kristóf, Tolokán Miklós, Papp János, Nagy István, Turesa Emánuel, Vizi Farkas, Szentkovics András, Saba József, Tomcsik József, Szabó Sándor, Deák Sándor öt évig öt-öt frtot Dohi Sándor öt évig négy-négy frtot, Pozsoni Gábor, Fejérvári Ferencz, Gábor János és Placintár Simon öt évig egy-egy

*) Szívesen elfogadjuk.

Szerk.

frtot, végre tordamegyei alispán mlgos Miska Elek úr ígért 100 frtot, mind ausztriai értékben.

Ehez járulhat még — fensőbb helybenhagyás után — a m. bogáti összes birtokosság által adományozott 46 holdnyi „iskola tag” évi jövedelme — 120 frt. Az ev. ref. egyház „iskola tükének” — mely jelenleg 1300 o. é. frt — évi kamatja — 130 o. é. frt; és a m. bogáti ev. ref. egyház kormarársi jövedelme, a mely évenként — 120 o. é. forint.

Tokaji János,
ev. ref. lelkész.

Vidéki levelezés.

Szászváros, január közepén, 1869. — Szellőztessük egy kissé az itteni állapotot, melyről vajmi keveset olvasott közlelőbbi időben a közönség! szellőztetés által mindig tisztulni szokott a levegő, s azáltal oszolai a korányg, mely különben meggyűlve könnyen betegséget okozhatna. Kezdjük legelőbb is a capite: nálunk, miként tudva van, még nincsenek különválasztva a közigazgatási és törvénykezési ügyek kezelése, hanem a tanács tart egyszer közigazgatási, máskor törvénykezési ülés-eket. Ezen elavult collegialis rendszeren erőlyes comesünk előre is javítani akarván, mult évi decz. végén kérdést tett a tanácshoz: miként látna a két- féle kezelést a gyakorlatban is különválasztható- nak? A tanács — miként értesíttem — azt felelte: maradjon ugy a hogy van, de comes úr, hogy nem így gondolkozott, bebizonyította azzal, hogy egyik senátort a törvénykezési ügyekben elnöké nevezte ki, a közigazgatási ügyeket a szék elnökéül hagy- ván. Ezen intézkedés kétségtelen jó szándékból eredett, csak hogy épen mert félintézkedés volt, azt eredményezte, hogy most már tanácsunk ha- sonló lett a siami ikrek testéhez, azon különbség- gel, hogy a fej ugyan most már két fej, de a nyak, a derék, a tagok mindkét testnél ugyanazok ma- radtak, tehát valami afféle kétfejtű sas forma, egyik tag sem tudja, hogy ő melyik fejhez tartozik, s ha történetesen mind a két fej egyforma élénk hatás- sal fogná mozgatni akarni a tagokat, természet-esen külön irányban, önként következnek, hogy egyik hatás paralízist fogná a másikat. Csak azt aka- rom ezzel mondani, hogy az ügyek kezelése nincs nálunk gyorsítva, legfennebb annyi fog történni, hogy a felsőbb hatóság által már egy párszor hasz- nált pénzbüntetés általi gyorsítás most már több- ször fog igénybe vétetni. Hát még ha hozzá gon- doljuk, hogy a tanácsos urak közül többen, mint inspectork, illető falukban is kötelesek időnként körutakat tenni, s míg ők ezen diurnammal járó kedves kötelességben forgolódva több napokat ott töltönek, vagy a honi levőknek kell éretők többit dolgozni, a mi a collegialitásnak mégis egy kissé túlságos neme volna, vagy pedig — a mi hihehetőbb az őket illető referadának addig az írászaton kell porosodnia, hogy beteljesüljön ama Horaczi mon- dat: „nonum prematur in annum.” A tanácság tehát az, hogy szükség van egész átalakításra, a fél rendszabály nem használ.

Mult év elején egy cikkt jelent volt meg ön becses lapjában tiszt. szerkesztő úr! mely annak idejében nagy sensatiót okozott volt városunkban, azon remény volt abban akkor kifejezve, hogy új orátorunk erőlyesen megkezdte az esküdt közön- ség többségével tisztába hozni városunk vagyonát és véget vetni a káros kezelésnek; azóta nem új orátor többé, sőt hajszaiai közé is belopódzott az avulásnak pár ezer hajszaia; de a becsültesen maga elébe tűzött céllal szinte csak ugy van, mint Mózes a Kanaán földével: látja messziről, be- pillant sovár szemekkel abba, ismeri az oda vezető utat, de nem képes beléje jutni; az ömerdek, roz- s akarat, hanyagság annyiféle szírtet emel útjába, hogy nem tud haladni. Fájdalom fogja el a honfi kebelét, ha látja, csak itt nálunk is, mennyire sza- bad út volt engedve a corruptionnak, mennyire bá- ran üzetett a közvagyon hitlen kezelése a nagy (!) emlékt Schmidt comes hírhedt kormányai alatt! Több ezare megyen városunk kára az ő atyai loyalia kormányai alatt. Csupán a közlelbbi évek- ből 9 ezer forint kár fenyegeti városunkat a szesz- árulás haszonbéréből, melyben ismét egy a mult időkből nagyhírt úrnak is keze nyomai látszanak. Egy vizagztálás van reánk magyarokra nézve az egészbiöl, az t. i., hogy egyetlen egy magyarnek sem piszkos az ujjai mindezekben! Szegény, de büszke vigasztalás.

r. l.

Napi hírek.

— Király ő Felsége a magyar kir. testőr- ség alhadnagyát, Bujanovics Ágoston vezérőrnagyot a testőrség házparancsnokává, az arcieri testőrség őrmesterét Szilva Ferencz századost a magy. test- őrség őrmesterévé; végre hg. Odescalchi Victor ezimz. őrnagyot másod őrmesterré nevezte ki.

— Az orosz főhadvezérség a követ- kező hirdetményt teszi közzé: A bir. hadügymi- niszteriumnak folyó év január hó 4 én kelt rendel- vényével meghosszabbított az idéni időszakra felveendő egy éves önkéntesek elfogadására kitű- zött zárhatár 1869. márczius hó 1-ig; minek folytán a kérelmezők által — iskolai bizonyítvá- nyok hiányában — letendő vizsga végetti bizott-

mány összeállítására innen kitűzött határidő f. év febr. hó 22-re áttétetvén, f. hó 26-án ilyenmü vizsga nem fog tartatni. A vizsga alá bocsátás iránti kérvények febr. hó 20-ig beküldendők a főhadvezérséghez. Az önkéntességért folyamo- dók tökéletesen felszerelt felvételi kérvényük leg- főlebb 1869. február hó 25 ig benyújtandók az illető hadtest, vagy azon hadseregbeli hatóságnál, melynek jogában áll a felvételi engedményt meg- adni. A nefalan későbbben beérkezendő efféle kér- vények az 186%, ki korszakra nézve többé tekin- tetbe nem vétethetnének.

— Maros-Vásárhelyről biztos kúttor- rásból írják, hogy az odaváló jogakademia meg- nyerte az államvizaga tarthatás jogát, s a legrövi- debb idő alatt várhatni a vizagló bizottság kine- vezését is. Az akademia jelenleg 70 tanuló számlál.

— A piski-petrosenyi szárnyvonal föl- építésére vállalkozottak minden irányban ügynök- ket küldöttek ki lovak összehívására céljából, mert az építkezésnél használt szarvasmarhák majd- nem kivétel nélkül a marhavésznek estek áldozatul.

— Szerdahelyszék közgyűlése közlelbb- ről azon határozatot hozta, hogy vezettessék be a vizsgálat a karácsonyi ijedelmes hírek inditói el- len, egyuttal közzététvén egy hivatalos czá- folat is.

— A nő egylet folyó hó 28-án tartott alarczos bálja éppen ugy sikertült, mint a jótékony egylet minden vállalata szokott: fényesen. Belépti jegyekből jövedelme 450 frt, s ezenkivül még 141 forint, mit egy b. Bánffy Albertné által saját ke- züllég himzett, s az egyletnek ajándékozott sző- nyeg kisorsolása folytán nyert. — A bál élénk, né- pes és kedélyes volt, melyből ki kell emelnünk a mindenik osztályt képviselt gyermek leánykák dísz- menetét, mi kellemesen gyönyörködtetö látványul szolgált.

— Finály Henrik, muzeumunk jeles tit- kára, éremtárnoka közlelbb lépett jegybe Fekete Sámuel nyugalmazott udv. tanácsos nevelt leányával Annával. Állandó boldogság legyen kíséretük a lehető leghosszabb élet után.

— Az iparos olvasó-egylet ma tartja so- kat ígért tánevizgalmát.

— Bukurestben, a „Gazetta” szerint, az ott megjelenő „Epoche” azt a tanácsot adja a ro- mán kormányának, hogy a helyett, hogy a magyar korona tartományaiabn igaztana, jobban tenné, ha az ott levő románokat a Dunafejedelemségbe te- lepitené.

— Színházi hírek. Ma került színpa- radukunk először a „Gerolsteini nagyher- czegnő” Vig opera 3 felv., szerző Offenbach. Február 6-án szorgalmas színházi festők Becz- koy János jutalmára adatik „Egy óra.” Nagy tümeményes varázsjáték 3 felvonásban énekekkel, csoportozatokkal, színes tűzekkel és új díszletekkel. Jón angol nyelven Lewis, fordította Páli Elek, zenéjét báró Lannoy. Az igyekezetnek szüksége van a buzdításra, s a mi közönségünk ezt nem szokta megtagadni.

— A vulkáni alveszteglő hivatal jelentése szerint a marhavész a szomszédos havasalföldön Erdély szomszédságában Tirgu-Sily környékére is elterjedt, minélfogva Vulkánban és környékén szo- ros zárlat léptettetteit életbe.

— Bostonban mr Gilmore hangversenyt rendez ez év folytán, melyben 1000 különféle hangszer, 10,000 énekes, s egy títeg ágyu fog működni, — jó fülekkellenek a műélvezethez, de Amerikában minden megeshetik.

— Érdekes régiség. A pécsi „Briquette- társaság” szabócsi közszénbányájában egy akna mélyítéskor mintegy 2 lábnyira a föld színe alatt egy — valamely vulkanikus közfajból készült — köbaltá találtott; sajnos azonban, hogy ezen igen szép és érdekes régiség — bizonyosan a tudatlan munkások által — fölénél kettétörtetett. Különben ezen, még töredékben is igen érdekes régiség a magyar nemzeti muzeum régészeti osztályának van szánuva.

— Az európai fejedelmi házak 1868- ban. Az európai fejedelmi házakban a lefolyt év- ben a következő változások történtek: Hét tagjuk meghalt, és ugyan öt férfi: I. Lajos, bajor király (82 éves), József, szász altenburgi hg. (79 éves), Ernő, württembergi hg. (61 éves), Károly, hessen- philippshali tartomány-gróf (65 éves), Hugo, lippe- weissenfeldi gróf (59 éves), továbbá 2 nő: Emma, schauburg-lippei hgnő (3 éves) és Guaztáv, lippe- weissenfeldi grófnő (özvegy, 79 éves). A biborno- kok közül szintén egy tag mult ki: d' Andrea, bibornok-püspök (56 éves), Ellenben 12 herceg és 8 hgnő született. A görög királynak, a toscanai nagyherczegnek, az orosz és porosz korona-örökös-öknek, Károly Lajos osztrák főhgnék, a hohenzollern-sigmaringi örökös hgnék, a teck-i fejede- lemnek, Fridrik és Lajos hesseni, Alfred liechten- steini, Vilmos schauburg-lippei és Sándor olden- burgi herczegeknek fia; az ausztr. császár és ma- gyar királynak, a walesi és anhalti örökösökök- nek, Vilmos mecklenburg-schwerini hgnék, Don Carlos spanyol infansának, Adalbert, bajor és Miklós, oldenburgi hgnék, és végre Ferencz, lippe-weissen- feldi grófnak pedig leányuk született. Házasság 11 kötöttet (az előbbi évben 4). A spanyol forrada- lom következtében a souverainek száma 38-ra szál-

lott alá; van ugyanis 4 császár (ideszámitva a braziliai császárt), a szultán, a pápa, 10 király, 1 királynő, 6 nagyherceg, 5 herceg, 10 fejedelem (ideszámitva a monacoi herceget). Legidősebb mindnyájuk közt a pápa, ki 76½ éves; rajta kívül még hárman túl vannak a 70 éven s a lefolyt évszázadban születtek, mint: a porosz király, az anhalti herceg (a legkorosabb világi bg.) és a schwarzburg-rudolstadt-i herceg. A többiek közül ötven 60–70, heten 50–60, tizenketten 40–50, haton (a volt spanyol királyné kivül) 30–40, négyen 20–30 év között vannak. A legifjabb, XXII. Henrik, a Reusok idős ágából, 22½ éves. A fejedelmek átlagos kora 45 év, s ezt 22-en lépték már túl. Nőtlen állapotban, s kiknek még nem is volt neje, öt fejedelem van, t. i. a pápán kívül a bajor király, a braunschweigi herceg, Lichtenstein és az idős ágú Reus herceg. A többi közt van hat özvegy: az angol királyasszony, az olasz király, a hesseni nagyherceg, az anhalti herceg, a schwarzburg-rudolstadt-i és a monacoi fejedelem; a schwarzburg-soudershauseni fejedelem, nejétől elválva él, a török szultán pedig polygamiában. Marad e szerint huszonöt keresztény fejedelem, ki rendes házasságban él, s ezek közül egy a másodikkban, egy pedig a harmadikkban. A fejedelmi feleségek közül a legidősebb a szász királyné, tul van a 67-en; egyébkint vannak hárman 50–60, 11-en 40–50, 6-an 30–40, 2-en 20–30 évesek. A két legifjabb, ki még nincs 20 éves, a mecklenburg-schwerini nagyhercegnő és a görög királyné; azaz 1 hó híján 19 éves, emez 17 éves és 4 hónapos. Koruk középszáma 40 év, házasságuké 19.

— Hibaigazítás. A jogászbárlól mult számunkban közölt cikkből „legnagyobb virágai” helyett: legnagyobb stb. olvasandó.

— Apróhírek. Apátfalván egy vitéz asszony egy farkassal megküzdött, s agyonverte egy doronggal; így írják onnan. — A Királyhágón tul még mindig állanak a rabló kalandok. Rimaszécsről azt írják, hogy közelebb egy négy hetes nős fiatal embert tanyai kunyhójában elevenen stülötték meg a gonosztevők. A városban is sok a rokonszomszág, s néha puskaölések riasztják föl az alvókat. — Csillag Róza, mint Millanóból írják, egészen visszavonult a színpadoktól, melyeken eddig annyi diadalt aratott. — Poroszországi Nordhausenben egy vasuti alagút leszakadt, és 17 munkást eltemetett. — Algírban egy arabot löttek föbe jan. 4-én, ki hat embert evett meg. — Chevalier Sándor New Yorkból közelebb Európába szándékozik léghajózní. Azzal biztatja magát, hogy 3 nap alatt ide ér.

Nemzeti színház.

Január 25-én „Alvajáró.” Ez előadásban Mándokiné (Amina), Dalfi (Elviro), Odri (Rudolfo), Darai K. (Teréz) és Tannerné (Liza), az opera legkiválóbb tagjai léptek föl, miből önkényt következik, hogy a siker nem maradt el.

Jan. 26. „Házassági háromparancs.” Szigligeti vigjátéka, melynek hátrányait szívesen elnézzük, oly gondos előadás mellett, minő ez este volt. Takács sok oldalaságának ama ismét bizonyosságát adta. Mátray Laura szeretetre méltó Viktoria volt. A kis közönség kedélyes játékát több ízben megtapsolta. Kovács Gyulától szívesen vettünk volna valamivel kevesebb komikumot.

Január 27-én „Hamlet.” A nagy brit költőnek ama remekét már láttuk, ugyanazon szereposztással mint ma, s akkor szoltunk is részletesen a játszó személyekről, miért az ismétlés kikérülése végett röviden annyit, hogy ez uttal sem volt kevésbé sikertelen előadás mint a multkor. Kovács Gyulán (Hamlet) azóta is vettünk észre haladást, s valban elismerést érdemel azon komoly törekvés, melyet nála különösen a Shakespearei darabok tanulmányozása körül tapasztalunk. Sz. Mátray Laura csak oly jó Ophelia volt mint máskor.

Jan. 28. „Szervillai borbély.” A czim-szerepet Szombati adta, mihez hangja ugyan nincs, de játéka annál elevenebb. Mándokiné Rosinát énekelte tapsok közt; Mezeyben sem léven semmi humor „Bartolót” élvezhetlené tette. Odry nagyon tulzott Basilio zenemester szerepében, a mi neki éppen nem áll jól. Közönség — talán a bál miatt — nagyon kicsi volt.

KÜLFÖLD.

A „Constitutionnel” a porosz félhivatalos lapoknak a conferentiára nézve kedvező nyilatkozatai alkalmából megjegyzi: „Most már be van bizonyítva, hogy Európa közvéleménye nem viselkedik kedvezőbb érzülettel Görögország nagybodási vágyai, mint a szárazföld térképének más erőszakos átalakításai iránt. Tehát ebből mind a görögöknek, mind más országoknak az annexiók barátainak tanulságot kell meríteniük.”

Mint a „Times” nak Párisból 21-ről távirják, a porta minden fentartás nélkül csatlakozott a conferentia nyilatkozatához. A conferentia nem fogja beárni tanácskozásait, míg csak Görögországtól választ nem nyert.

Ha a londoni „Standard” nak hinni lehet, a török meghatalmazott, Dzsemil basa, a conferentia végleges jegyzőkönyvének aláírásakor némely pontokra nézve fentartásokat tett volna, egyebek közt azt, hogy azon esetben, ha Görögország bármí jövő alkalommal megszegné az internátiális jognak az említett jegyzőkönyvben megállapított elveit, a porta ugy fog cselekedni, mint független hatalom és a nagybatalmak beavatkozása nélkül. E fentartások, a nevezett angol lap állítása szerint, a jegyzőkönyvbe vannak foglalva.

A „Gaulois” egy táviratot közöl Perából e hó 20-ról, mely szerint ott azon hir van elterjedve, hogy a „Forbin” francia hajóra Syrából lövések tételek, s a legénység közül többen megöltek.

A „Francais” „nevetéses” nek mondja a „Gaulois” tudósítását Amadeo hercegnek, a spanyol trónra való jelöltségéről.

A francia törvényhozástillet 23-ki ülésében Buffet interpellációt terjesztett elő, azon irány tárgyában, melyet a kormány a belpolitikának adni szándékozik. — Bethum interpellációt terjesztett elő az ország belhelyzete iránt. A Réunion szigete történt események iránt előterjesztett interpelláció kedden fog tárgyalatni.

A „Public” megeazolja a „Liberté” azon közlését, mintha egy francia hadtest „Civita Vecchiába fogna küldetni, hogy gyorsabban alkalmazta hassék a Török s Görögország közti netaláni összeköttetés esetében.

A „La Presse” egy röpirat közeli megjelenését jelenti Berlinben, mely újabb adatokat fog tartalmazni az 1866-iki események felől s egyszerűsind Bismarcknak egy sajátos sürgönyét tartalmazná Usedomhoz. Ezen sürgöny a „Presse” szerint következőleg hangzanék: „Berlin, jan. 13. Nyomatékosan sürgesse az olasz kormányt, hogy egyetüljön a magyar comitéval. Lamarmora tábornok vonakodása sztkésképpen azon gyanút ébresztette bennünk, hogy Olaszország nem szándékozik Ausztria ellen komoly háborút viselni. Mi készek vagyunk az ellenségeskedéseket a jövő héten megkezdeni. Ezalatt valamely szerencsétlen háborn Olaszország részéről a várnegyszögben még inkább fokozná bizalmatlanságukat. Bismarck.”

A florenzei követ-kamra 23-iki ülésében Torrigiani miniszteri nyomatást kíván a legutóbbi események okai iránt. Sella kárhóztatja az örlési adó alkalmazása módját; de azt mondja, hogy a törvény felfüggesztése a pénzügyet súlyosan károsítná; elismeréssel adózik a miniszteriumnak, mely a zavarokat gyorsan megszüntet. A pénzügyminiszter kijelenti, hogy az ország visszatért a szabályszerű állapotba, s az örlési adó fizetése most már biztosítva van. Az igazságügyminiszter kijelenti, hogy ő törvényjavaslatot terjesztend elő a sajtó visszaéléseinek megbüntetése iránt, a szabadság megszorítása nélkül.

A berlini „Zukunft” azon mindinkább terjedő hírről teszen említést, hogy a képviselők határozatát a trónvesztett fejedelem kérdésében mint a mult évben, vagy az idén is oetroyalás fogná követni. A biezingi újabb rendadományozásra a lefoglalt javak végleges elkobzásával válaszolának.

Clarendon lordnak a chinai követ, Burlingame-el kötött egyezményét illetőleg a „Times” utólagosan közli, hogy nem kell föltétlenül érteni azon intézkedést, hogy az angol követ s az angol hatóságok jövőre nem használhatnak többé erőszakos rendszabályokat China ellen a kormány helybenhagyása nélkül. Sőt inkább világosan ki van kötve, hogy oly esetekben, midőn brit alattvalók

élte a vagyona van veszélyeztetve, a hajóhad beavatkozása tilstént eszközöltetni fog.

Madridban 23-án az ideiglenes kormány megeazfoltatá azon new-yorki táviratot, mely szerint alkudozások kezdettek volna Cuba eladása iránt, mivel a kormány — mint a spanyol nemzet képviselője — kijelenté, hogy soba sem fogadand el ily ajánlatot.

Legújabb.

Bécs, jan. 27. Hir szerint a görög kormány kedvező feleletet adott a párisi conferentia nyilatkozatára; e fordulat következtében Atheneben miniszterválság áll küszöbön.

Berlin, jan. 27. A „Prov. Corr.” jelenti: Az éjszak-német birodalmi gyűlés megnyitása martius 5-re van kitátsba helyezve. Ugyanezen lap Görögországnak a conferentia nyilatkozatába való beleegyezését valószínűnek tartja.

Páris, jan. 26. A törvényhozó-testület ülésében Simon Gyula a gyarmati törvényhozásnak módosítását kívánja. A tengerészeti miniszter constálja, hogy Reunion szigetén a hadóságok bántalmaztattak és hogy a csapatok tisztetletet iparkodtak a törvénynek szerezni. A miniszter e beszéde tetszéssel fogadtatott és 195 szóval 22 ellen az egyszerű napirendretérés fogadtatott el. Holnap fognak megbíratni a tegnapi beadott interpelláció kívánatok.

KÖZGAZDASÁG.

Postajárások a Királyhágón innen.

Folytatása és vége.

VIII. Hogy a Kolozsvár, N.-Szeben és Brassó közötti levelezési forgalomban fennakadás ne történjék:

1. A Szász-Sebesről N.-Szeben felőli irányban naponta, s pedig a Tordáról jövő mállepostajaratoknak Szász-Sebesben lett megérkezte után, az az 5 óra 15 perczkór reggel lovasposták fognak elindulni, melyeknek N.-Szebenben 11 óra 40 perczkór d. e. kell megérkezni.

2. Elenben Szász-Sebes és Kolozsvár között mind két irányban lovasposták fognak közlekedni, melyek

a) Kolozsvárról 3 órakor reggel elindulnak, s Szász-Sebesből, egyestlve az Alvinczről odaérkező mállepostajaratokkal N.-Szebenbe tovább szállítatni;

b) Szász-Sebesről mindjárt a N.-Szeben Alvinczi mállejáratok megérkezte után, azaz 1 órakor éjjel Kolozsvárra elindítatni — ottan 12 óra 30 perczkór délben megfognak érkezni.

IX. Abrudbánya és Károly-Fehérvár között naponta küldőnz szekerpostajaratok rendeztetnek be melyekkel útsók és súlyosb küldemények is szállítatni fognak.

X. A többi Erdélyben fennálló küldőnz szekerpostajaratok változatlanul maradnak.

Hogyha azonban változások szükségessé válnának, azok külön rendelettel fognak elintéztetni.

XI. A N.-Szeben és Alvincz, továbbá Szász-Sebes és Torda között közlekedő mállepostajaratoknál az útsók felvétele 7 vagy 8-ra a Kolozsvár és Maros-Vásárhely, továbbá a N.-Szeben, Maros-Vásárhely és Beszterce között közlekedő mállepostajaratoknál 3 vagy 4 útsóra szorittatik meg.

A n.-szeben-brassói mállepostajaratoknál a feltétlen ótasfelvétel egyelőre még megtartatik.

Útsók Kolozsvárra a nagy-szebeni, szász-sebesi és károly-fehérvári m. kir. postahivataloknál az idézett megszorított számban csak is Tordáig vétethetnek fel, a honnan azonban csak is az útsók helyekhez mérten, a Maros-Vásárhelyről odaérkező mállepostakocsikban Kolozsvárra továbbítani fognak s itten a Nagy-Szebenben felvett útsók elsőbbséggel bírnak a Szász-Sebesen és Károly-Fehérvárt felvett előtt, és Szász-Sebesben felvett útsók elsőbbséggel a Károly-Fehérvárt felvett előtt.

XII. A II. alatt említett postahivatalok összeköttetése a pálya udvarokkal küldőnzök által következő rendben fog eszközöltetni.

Elküldi a küldőnzöt a postahivatal:

1. Zámna naponta 8 órakor reggel a Károly-Fehérvárról, és 9¼ órakor reggel az Aradról megérkező vonathoz.

2. Dobrán naponta 6 órakor reggel Maros-

Ilyére, ki is a maros-ilyei postahivatalnál a levél és szekerposta küldeményeket átvenni és saját küldeményeivel együtt a mozgópostahivataloknak átadni köteles.

Ezen küldőnz köteles 7 óra 30 perczkór a maros-ilyei pályaudvarba megérkezni, és ottan a Károly-Fehérvárt 7 óra 48 perczkór reggel és az Aradról 10 óra 22 perczkór délelőtt megérkező vonatot bevárni, megtörtént átadás és átvétel után Dobrára visszatérni, a mikor is újból a maros-ilyei postahivatalnál megálland s a mozgópostahivataloktól a Maros-Ilye számára átvett levél nyálábokat, pénzes zacskókat és szállítmányokat át kell hogy adja;

3. Brányieskán naponta 7 órakor reggel a Károly-Fehérvárról és 10 óra 30 perczkór reggel az Aradról megérkező vonatokhoz;

4. Déván 6 óra 30 perczkór a Károly-Fehérvárról és 10 óra 50 perczkór reggel az Aradról megérkező vonatokhoz;

5. Piskin 6 órakor reggel a Károly-Fehérvárról és 11 órakor reggel az Aradról megérkező vonatokhoz;

6. Szászvároson 5 óra 20 perczkór reggel a Károly-Fehérvárról és 11 óra 40 perczkór délelőtt az Aradról megérkező vonathoz;

7. Alkenyérben (Siboton) 5 órakor reggel a Károly-Fehérvárról és 12 óra 15 perczkór délelőtt az Aradról megérkező vonathoz.

XIII. Az Alvinczi pálya udvarban felállított postahivatal, hova egy m. kir. postatisztviselő és egy postahivatali szolga küldetik, s a hol kellő számú személy és tár mellékkocsik felállítatnak. A postaküldeményeknek átadását a postavezetőnek, és átvételét azoktól, továbbá a mozgópostahivataloknak és illetőleg azoktól, az útsók felvételét az Alvinczről N.-Szebenbe menő mállepostajaratok, a kocsi és egyéb eszközök feletti őrködést, a mállejáratok elindítását, s minthogy az Alvinczen jelenleg fennálló postahivatal megszüntetik, az összes kezelési szolgálatot is kell hogy gondolja.

Végül még megjegyeztetik, hogy a siboti (Alkenyér) postahivatalnál a kezelési szolgálat egyelőre megvan szüntetve, miért is annak újbóli megnyitásáig az Akmár, Kurpény és Szarakszó községek számára feladott küldemények Alvinczre, a Balomir, Benczenz, Bokaj, Felkenyér, Kudzsir és Sibot számára feladottak Szászvárostra, és a Csora és Tártára számára feladottak Szász-Sebesre irányítandók.

Az új postahivatalok Maros-Ilyén és Piskin még nem léptettek életbe, s azon nap, melyen azok hivatali teendőiket megkezdendik, valamint az ezen hivatalok kézbesítési kerületébe beosztott községek jegyzéke külön fog tudatni.

N.-Szeben, december 18-án 1868.

Távirati tudósítás a bécsi börzseről.

Január 28-án: 5%, Metaliques 100 frt 61.— 5%, Nemzeti kölcsön 100 frt 66.80. Kamat 61.— 1860. Kölcson 93.80. Bankrésztvény 676. Hitelintézeti részvény 200 frt 259.90. London 10 frt st. 100 frt 23¼, kr 121.30. Ezüst 119.25. Cs. királyi arany 5.73.

Erdélyi földteh. kötv. jan. 28-án: 74. —.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

Nyilttér.

Sz. 112.—1869.

b. v.

Felhívás. A faragói gör. egy. eszperestégi kerület Balázsalván tanuló ifjainak felségelésére, s illetőleg egy convictus felállítására, azon kerület román értelmiségének 1863. deczemb. havában lett megállapodása folytán rendezett pénzügyi tések elintézésével megbízott ellen vizsgálát lévén folyamatban, s e vizsgálat folytán a pénzügyi tések helyességét s lelkiismeretességét illetőleg kétely merült fel: egy ezen alapítvány érdekében, miut sajtát érdeklükben felhivatnak mindazok, kik a nevezett czélra aláírtak, vagy már fizettek, hogy az általok aláírt vagy befizetett összeget, alólírt törvényességekhez intézendő helyegtelen jelentéseikben, f. évi február hó végéig kimutatni annyival is inkább ne késsenek, mert az alapítvány külföldben könnyen veszélyeztetve is lehet.

Na. Kolozs megye törvényszékének bülfenyitő osztályától.

Kolozsvárt, január 25-én, 1869.

Kozma Albert, vizsgáló bíró.

Haszonbér.

A tordai „Czifrafogadó” nevezet alatt ismeretes vendéglő 1869. év aprilis 24-től kezdődő időre haszonbérbe adandó levén, a vállalkozók értekezhetnek helytt a tulajdonossal.

(44) 2—3

(39) (3—3)

Maros-Szent-Imrén, a károly-fejérvári indóházról egy óra távolságra

egy jószág eladó,

mely áll

100 hold szántóból, 30 hold kaszálóból, lakházból, kemény anyagból, melyben van 3 szoba, kamara, konyha; egy kemény anyagból épült istállóból, egy fa-csűrűből, egy kétkövi malomból, egy gabonás és kukorica kasból, Regale, udvar és csűrűskertből, egészen újan kerítve

Bővebb értesítést nyújt a tulajdonos Károly-Fejérvárt, az 58 sz. a.

Sz. 97. 1869.

(42)

2—3

Hirdetmény.

Kolozs megye törvényszéke által közhírré tették, miszerint Szilvási Lászlónak gróf Tholdalagi Mihály ellen fennálló 10,500 frt követelése és járulékaí végett, utóbinak Kolozs megyében, N.-Erese községében fekvő birtoka, mely áll a 3846. 1865. számú bírói becselési jegyzőkönyv szerint: a helységben 96. sz. alatti udvarházzal és gazdasági épületekkel ellátott belső telken kívül 606 hold, 979 01 szántóból, 226 hold, 1300 01 kaszálóból; 7 hold, 47 01 szőlőből; 7 hold 701 01 legelőből; 98 hold, 1217 01 erdőből; 3 hold, 1082 01 nádasból; 6 hold, 1082 01 természetlen helyből és a birtokhoz tartozó regalekból, javadalmakból, fundus instructus nélkül, 1869. év aprilis hó 24-ik napjától kezdve, három egymástutáni évre bírói árverés útján haszonbérbe adatik; ennek foganatosítására határnapokul 1869-ik évi martius 3-ik és aprilis 7-ik napjai, mindenkor d. e. 9 órára tűzetvén ki, Kolozsvárt a megyei törvényszék épületében.

A becselési munkálat, ugy a haszonbéri feltételek alólírt megyei törvényszéknél megtekintendők; a feltételek főpontjai következők:

1. Felkáltsái ár 1500 frt, melyen alól a birtok csak a második árverezéson adatik a leg többet ígérőnek haszonbérbe.

2. Bérleti kívánók kötelesek az árverezés megkezdése előtt törvényszéki biztos kezébe 500 frt készpénzt bantápnézzul letenni, mely haszonbérletnek a haszonbéri idő utolsó feléért járó haszonbérbe fog beszámíttatni, és a mely az elvált kötelezettségek teljesítésének biztosítékul szolgáland.

3. Bérli köteles a haszonbért évenként előlegesen két egyenlő részletben Szent-György és Szent-Mihály napkor Kolozs megye törvényszékéhez befizetni. A haszonbérleten kívül köteles a jószág után járó minden névvel nevezendő királyi adót, pótlékot az illető adóhivatalhoz befizetni s erről magát felvénekint a törvényszéknél igazolni; végül tartozk a jószág után eső minden községi terheket hordozni.

4. Ha a haszonbér tartama alatt a jószág netalan elárvereztetnék, azon egész évre, melyben a jószág eladása történik, bérnök veszi a hasznokat és marad a haszonbérletben. Az ezen év után még netalan hátralevő időre a haszonbérlet megszűnése miatt nincs joga bérnöknek semmi ezimen kárterítést vagy elengedést követelni; kivéve az általa tett vetések és beruházások becsú szerinti árát.

Nemes Kolozs megye törvényszékének 1869-ik év január 19-én tartott üléséből.

Riró Pál, főbíró.

Sz. 1423.

(38)

Szultz.

(3—3)

Hirdetmény.

A végre, hogy a dohánynak saját használatra való termelésiért fizetendő fogyasztási és felügyeleti illetékek különösen távol eső helyekről eszközözendő átküldése által a beküldők káraira el ne tévesztessenek, s még is a törvényszabta előrevaló fizetésnek elégtetessék, ezennel fnyelmeztetnek az illetők, hogy az említett díjakat a legközelebbi adóhivatalhoz, elősmervény ellenében fizessék be és a kimutatásokat maga idejében, az elősmervény kíséretében terjesszék az illető pénzügyi igazgatóságához.

A m. kir. pénzügyi igazgatóságtól.

Kolozsvárt, 1869 január 30-án.

(43)

(2-3)

Nyilatkozat, illetőleg hirdetés.

Több vidékről. több tisztelt megbízottól kapott felhívás következtében, kedves kötelességemnek tartom nyilvánítani és tudatni, mikép én aláírt, a polgári, váltó, esd, minden felekezeti egyházi, való, ugy bünygyi peres ügyeken kívül, urbéri viszonyból felmerülő pereket, urbéri kárpótlási ügyeket, jelesen a Székelyföldre kihirdetett kárpótlások iránti bejelentéseket, alapigazgatóság körébeni eljárásokat, ügyek állásáról gyors tudósításokat, kárpótlások kivételét, azoknak előlegesen, vagy utólagosan leendő elárúsítását, vagy azokra való pénz előlegezési eljárásokat elvállalok; még pedig oly meggyezéssel, hogy a hol a költségek előlegezésére mód nem lenne, utólagos, a törvényszék által megállítandó, vagy netalán öntetsziesleg megtérítendő mennyiség mellett, a költségeket fedezendem, váltóknál pedig egyáltalán előleget nem kívánok. — Az ügyek lehető gyorsan forgatására, s gyors tudósítások tételére annyival inkább vállalkozhatom: minthogy irodám csaknem minden szakbeli tárgyra nézve külön szakavatott egyéniséggel van ellátva. Ezen kívül pedig egybekötésben állók következő ügyvéd társakkal: Abrudbányán: Szébeni Ferencz, Beszterczén: Hofgráf János és Láng Dániel, Brassóban: Mayer József, Bécsben: jogtudor Maresch József, Csik-Somlyón: Boeskor Mihály, Csik-Szeredában: Csiki Mózes, Déván: Csonka Ferencz és Tóth László, Déesen: Dési Károly és Nagy Károly, Debreczenben: Simonfi Samu, Fogarásban: Fülöp Elek, Gyula-Fehérvárt: Borsos Samu és Halász Jakab, Hátszegben: Lengyel Sámuel, Körösbányán: Ribiczei Ferencz, Kornenburgban: jogtudor Heinrich Rudolf, Linzben: jogtudor Kissling, Maros-Vásárhelyt: Kozma Endre, Zachariás Ignátz, N-Enyeden: Veress Bálint és Medgyes Bálint, N-Szebenben: Kiss Károly, Nagy-Somkúton: Békesi György, N-Váradon: Hanák Bodog, Párisban: jogtudor Levita Gyula, Pesten: Gorove Antal és Rózsa Lajos, Székely-Udvarhelyt: Kassai Ignác, Seps-Szt-Györgyön: jogtudor Kihle és Nagy János, Szászvároson: Pogácsnik Miksa, Szamosújvárt: Munteanu Agoston és Török Péter, Szász Régenben: Balogh Ferencz, Gámán Miklós, és dr. Keiser János, Szilágy-Somlyón: Jancsó Károly, Tordán: Szabó Lajos és Nagy Imre, Zilahon: Szikszay és Zachariás János ügyvéd urakkal.

Előbb nevezett ügyvéd urakkal tett felfejtés, vagy bérmentes levelek általi megbízásokat tisztelettel elvállalok. Kolozsvárt, 1869-ben

CSULAK DÁNIEL, bites ügyvéd.

Lakásom: óvári vizutezában 230 számú saját házamnál lévő irodámban.

Legnevezetesebb francia találmány!

Eau d'Aspasie.

Legujabb bőrszépítő-szer, minden ártalmas alkatrész nélkül, tiszta növény-anyagból készítve.

Végre sikerült a fíradhatatlan tudományok egy szert találni fel, a mely minden bátrány nélkül az egészségre nézve, minden eddig feltalált szépítő vizet, meglepő gyors eredményei által, felülmúl. Csak egyszeri használat után is a bőr, akár a hór, akár más befolyás következtében, lett légyen fakósárga és hervadt, fehér és hajlékony lesz, lehellestszert rózsaszín frissességet ölt, a hatását még nagyobb szobai hőségben sem veszti legkevesebb is el.

Egy eredeti üveg ára, magyar és francia utasítással 1 frt 50 kr.
Központi raktár a magyar korona országaira nézve

Heymann Zsigmond-nál Kolozsvárt.

Részleteladás Kolozsvárra nézve Binder C. H. ur gyógyszer-tárában, Beszterczén: Heim Sámuel, K-Fehérvárt: Rebert Dániel, Fogarason: Sterzing József, N-Szebenben: Müller Károly, Brassóban: Fabik Ede, Szászsebesben: Binder Frigyes, Szamosújvárt: Placintár Gratián, M-Vásárhelyt: Jenei Albert, B-Hunyadon: Holzer Vilmos, Szászvároson: Spech Gusztáv, Déván: Lengyel Gergely, N-Enyeden: Oberth József, Segesvárt: Schuster Frigyes, Sz-Udvarhelyt: Kauntz A., Verespatakon: Stankay Ferencz gyógyszerész urakkal.

Raktárak minden városban alakítatnak. Átvevők szíveskedjenek levélben a központi raktárhoz fordulni.

(37)

(2-12)

OCCASSION.

Selyem- és divat-áru raktár

„az osztrák koronaherceghez.”

Bécsben, Ecke der Bognergasse, Bécsben.

Következő cikkek tetemesen leszállított áron adnak el:
Selyem kelmékben: Színes tafoták, egészen tömött selyem, a legújabb csikokkal, rőf számra 1 frt 40 krtól 2 frt.

Ruhaatlász, egész selyem, minden színben, rőfe 2 frt 10 kr.

Egy urias fekete selyem ruha, jótállással törés vagy összefutás ellen, 18 frt.

Egy lyoni foulard-ruha, legjobb minőségű, 12 frt.

Különös figyelemre méltó:

Gyapjú-popelin-ruhák (10 rőf, 3/4 széles) 2 frt 50, 3 frt 50, 4 frt. 4 frt 50 kr.

Francia Jeconas, legszebb mustrák, multévi idény, eddig 50 kr. rőfe; most csak 35 kr.

Kivánságra mustrák ingyen és bérmentesen küldetnek.

DIAMANT és MÜLLER.

Elv.: „Felöttlő olcsóság!”

Alólírott figyelmeztet azon nevezetes **tökéletességre**, a melyre

kézműáru-raktárát

legujabb időben emelte, s a t. cz. közönség becses tekintésére ajánlja gazdagon ellátott.

Rövid- és díszáru, porcelán, köedény, finom üveg- és mindenféle tükör, végre fa- és vasbutor raktárát.

Ugyisint ajánlja legujabb divatu

női gallérok és muffokkal

dúsan ellátott raktárát is a **legjutányosabb árakban.**

TEUTSCH J. B.

(433)

(5-*)

Segesvárt.

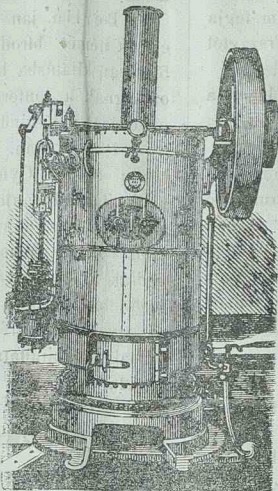
MOLTRECHT H. és TÁRSA

gépgyára és kazán-vinynyéje

Hamburgban,

Catharinen kirchhof 21 és Grünerdeich 102

szállit kivitelre

hordozható tetőpontos gőzgépeket,

új kerengő-csőveket, kazánokat a legkeményebb szervezeten, 1—10 lóerőre, **vontató és hordozható tűzfecskendőket**

minden megkívántató oltóeszközzel, egészen ércből és vasból készítve, különböző nagyságban, továbbá:

álló és locomobil-gőzgépeket minden nagyságban,

gőzesigákat, gőzemelőket, gőz-tűzfecskendőket sat.,

gőzkazánokat szárazföldi és hajógépek számára

s minden nagyobb pléh-munkákat,

(45)

30/1

(1-3)

A gyár elvállal mindenféle reparaturákat is szárazföldi és hajógépeken, valamint egész gyári telepek berendezését.

Külső megrendelések pontosan és szilárdul teljesítetnek, s minden gép, szükség esetén a rendeltetési helyen is, a gyár munkásai által felállítatik.

(41)

(3-3)

Eladó birtok.

Alsó-fehérmegyében Pókafalván, a Kathonay-féle 125 holdból álló tagosítatlan birtok, berendezett gazdasági épületekkel eladó. Értekezhetni alólírt-nál Tordán

NAGY MIHÁLY,
ügyvéd.

(1)

(47-50)

Kavé,
bécsi fontja: 60, 65, 70 kr. egész 1 frt 10 krig, árulja a
keletindiai kavé-raktár
BÉCSBEN,
Graben, 29. a Trattnerhof udvarán. Vidékre utánvét mellett. Legalább 30 n vásárlásnál a szállítást minden vasúti és gőzhajó állomáshoz ingyen.

(9)

(7-8)

Naponla 11 órán túl friss farsangi-fánkok és hassé-pastétomok

kaphatók

Tauffer János cukrászatában.

STEIN J.**kölcsön-könyvtára.**

ajánlja a t. c. közönségnek a téli idényre a **magyar, francia és német** regény-irodalom válogatott s legujabb temékeivel ellátott **több ezer** kötetből álló **kölcsön-könyvtárát.**

Előfizetési árak:

1 munkáért, mely	1 óra	félvire	1 évre	biztosíték
4 kötetből áll	1 frt 50	5 frt	8 frt	5 frt
8-10 kötetből	2 fr —	7 frt	12 frt	10 frt
1 kötetért	— 60kr	— —	— —	— —
2 kötetért	1 frt —	— —	— —	2 frt

Vidéki előfizetőknek alkalom nem léteben postán küldöm a könyveket.

Ha valaki a fentebb elősoroltaknál nagyobb mennyiségű könyveket kívánna kivenni, — nagyobb családok részére vagy vidékre — ily esetben aránylagosan a legjutányosabb feltételek eszközölhetők.

Ugyancsak **Stein Jánosnál** kapható:

!! Uj politikai röpirat !!

Válasz a válaszra

HORVÁTE MIHÁLYNAK. Ára 1 frt.

!Az ellenzék vívmányai!

Ára 50 kr.

Erdélyi képes naptár. Ára 26 kr.

Szabadság lantja. Költemények az 1848-49-i függetlenségi harcz idejéből. Szerkesztette **Botond.** Ára 1 frt.

Meglepő szépségű és izlés teljes legujabb divatu **papir-gallérok és kezelők:**

Nők részére 4 krtól, 10 krig.

Férfiak részére 4 krtól, 6 krig.

Cotillon-ordók

nagy választásban darabja 2 krtól — 30 krig.